

—
Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Верховного Суду
у сфері митної справи

2020

ЗМІСТ

1. Митні спори щодо застосування Угоди про асоціацію	4
1.1. Про оскарження рішень і діянь Державної митної служби та її органів щодо визначення митної вартості товару	4
1.2. Про адміністрування мита	6
1.3. Про визначення коду товару за УКТ ЗЕД	9
1.4. Про застосування спеціальних заходів щодо демпінгового та іншого імпорту	12
1.5. Про видачу сертифіката відповідності при перевезенні товарів	19
2. Митні спори при ввезенні транспортного засобу на територію України	21
2.1. Установлення та коригування митної вартості	21
2.1.1. Про доведення митної ціни товару	21
2.1.2. Про доведення наявності складу податкового правопорушення, покладеного в основу прийняття спірних податкових повідомлень-рішень, і безпідставне збільшення, зокрема, ввізного мита	22
2.1.3. Про об'єктивність інформації у витягу щодо вартості автомобіля	24
2.1.4. Про митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами	25
2.1.5. Про встановлення наявності поважних причин пропуску загального строку для реалізації особою права на звільнення від оподаткування митними платежами товарів, які ввозяться у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну	26
2.2. Застосування методів визначення митної вартості товарів	27
2.2.1. Про відсутність підстав для застосування резервного методу визначення митної вартості товару при ненаданні декларантом запитуваних митним органом документів за відсутності належного (об'єктивного) обґрунтування неможливості визначення митної вартості товару за першим (основним) методом	27
2.2.2. Про обґрунтованість застосування методів визначення митної вартості товарів	29
2.2.3. Про черговість застосування методів визначення митної вартості товарів	30
2.2.4. Про застосування резервного методу 2г	31
2.3. Оскарження картки відмови в митному оформленні	33
2.3.1. Про докази, якими має підтверджуватися розмір витрат на перевезення	33
2.3.2. Про проведення митних формальностей щодо транспортного засобу від імені декларанта	34
2.3.3. Про підтвердження даних про ціну договору та склад митного правопорушення	35
2.3.4. Про зазначення в рішеннях контролюючих органів інформації, зокрема, щодо митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, яка призвела до прийняття рішення про коригування та обґрунтування митної вартості товарів	36

2.3.5. Про врахування митним органом інформації з джерела в мережі Інтернет як доказу	37
2.3.6. Про підтвердження задекларованої митної вартості автомобіля та надання додаткових документів на запит контролюючого органу	39
2.3.7. Про майновий інтерес декларанта	40
2.3.8. Про контроль правильності обчислення декларантом митної вартості	41
2.4. Правовий режим відповідальності	42
2.4.1. Про право декларанта на оскарження рішення органу доходів і зборів про коригування заявленої митної вартості товарів	42
2.4.2. Про визначення триваючого правопорушення у справах про порушення митних правил	44
2.4.3. Про звільнення особи від відповідальності за статтею 470 Митного кодексу України	45
3. Митні спори щодо оподаткування та реалізації повноважень контролюючого органу	46
3.1. Про повноваження митного органу здійснювати митний контроль після завершення митного оформлення товару	46
3.2. Про розрахунок належного до сплати судового збору при оскарженні рішень про коригування митної вартості товарів	47
3.3. Про повноваження контролюючого органу витребувати додаткові документи, передбачені частиною третьою статті 53 Митного кодексу України, для підтвердження заявленої митної вартості	49
3.4. Про підтвердження країни походження товару з метою застосування пільгового режиму в оподаткуванні ввізним митом	53
4. Митні спори щодо втрати товарів у порту	54
4.1. Про умови поставки CIF	54
4.2. Про умови поставки CFR	55

1. Митні спори щодо застосування Угоди про асоціацію

1.1. Про оскарження рішень і діянь Державної митної служби та її органів щодо визначення митної вартості товару

Законодавство України не обмежує право платника на звернення із заявою про повернення надміру сплачених сум митних платежів чотиримісячним строком

25 квітня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Одеської митниці Державної фіскальної служби на постанову Одеського окружного адміністративного суду від 10 жовтня 2017 року та постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 24 січня 2018 року у справі № 815/3989/17 за адміністративним позовом приватного підприємства «Континент 15» за участю Головного управління Державної казначейської служби в Одеській області як третьої особи про визнання протиправною бездіяльності Одеської митниці Державної фіскальної служби, яка полягає у відмові в прийнятті висновку про повернення надмірно сплачених митних платежів у сумі 913 203,38 грн.

Волинський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Львівського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив, визнав протиправним і скасував рішення про коригування митної вартості товарів. Суди попередніх інстанцій виходили з недоведеності митним органом складу правопорушення, передбаченого частиною шостою статті 54 Митного кодексу України, а отже, протиправності спірного акта індивідуальної дії.

Одеський окружний адміністративний суд адміністративний позов задовольнив повністю. Одеський апеляційний адміністративний суд постанову Одеського окружного адміністративного суду змінив і виклав абзац другий резолютивної частини рішення в такій редакції: «Визнати протиправною відмову Одеської митниці Державної фіскальної служби у прийнятті висновку про повернення приватному підприємству «Континент 15» надмірно сплачених митних платежів в сумі 913 203,38 грн., викладеному у листі від 19.04.2017 № 1504/10/15-70-19-03». В іншій частині постанову Одеського окружного адміністративного суду залишив без змін.

Митний орган подав до Верховного Суду касаційну скаргу, яку обґрунтував тим, що строк дії сертифіката з перевезення товарів EUR.1 та декларації інвойс складає чотири місяці з дати видачі у країні-експорту, які мають бути надані в межах зазначеного періоду митним органам країни-імпорту. Позивач надав оригінали декларацій інвойсів до митного органу після закінчення чотиримісячного строку дії з дати видачі у країні експорту. Подання документів, що підтверджують походження товару після встановленого чотиримісячного строку можливе лише за наявності виняткових обставин, а наявності таких виняткових обставин не було наведено. Положення пунктів 2,3 статті 24 Протоколу 1 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їїніми державами членами, з іншої сторони, не містять положень щодо обов'язковості прийняття митними органами документів, що підтверджують походження товарів,

які подаються до митних органів пізніше кінцевої дати їх подання. Податкові зобов'язання є узгодженими, оскільки позивач самостійно сплатив усі належні податки та збори відповідно до митних декларацій.

Верховний Суд постановив залишити касаційну скаргу без задоволення, а оскаржуване рішення суду апеляційної інстанції – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Оскільки митниця не виконала процедурних обов'язків щодо алгоритму щодо повернення платникам податків коштів, то така бездіяльність митного органу є протиправною.

Суди попередніх інстанцій не приймали рішення про повернення надмірно сплачених митних платежів, а отже, немає підстав вважати, що суди попередніх інстанцій втрутилися в дискреційні повноваження податкового органу.

Відповідно до статті 24 Протоколу 1 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію) підтвердження походження є дійсним протягом чотирьох місяців з дати видачі в країні експорту й у зазначений період має бути подане до митних органів країни імпорту. Підтвердження походження, що подаються до митних органів країни імпорту пізніше кінцевої дати подання, вказаної в пункті 1 цієї статті, можуть бути прийняті з метою застосування преференційного режиму, якщо вони не були подані до встановленої кінцевої дати через виняткові обставини. В інших випадках пізнього подання митні органи країни імпорту можуть прийняти підтвердження походження, якщо імпортовані товари були представлені раніше цієї кінцевої дати.

Положення пункту 3 статті 24 Протоколу надають право платникам надавати документи підтвердження походження товару, якщо імпортовані товари були представлені раніше кінцевої дати подання.

Законодавство України не обмежує право платника на звернення із заявою про повернення надміру сплачених сум митних платежів чотиримісячним строком.

Таким чином, митний орган не вчинив дій, передбачених Порядком повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, затвердженим наказом Державної митної служби України від 20 липня 2007 року № 618.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 25 квітня 2018 року у справі № 815/3989/17 (провадження № К/9901/20816/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/73700740>.

1.2. Про адміністрування мита

Однією з передумов для використання переваг, передбачених Угодою про асоціацію, є надання документа, що підтверджує походження товару, зокрема сертифіката з перевезення товару EUR.1. Товари, отримані в Європейському Союзі з матеріалів, які не були вироблені повністю в Європейському Союзі, можуть вважатися такими, що походять з Європейського Союзу, якщо такі матеріали пройшли достатню обробку в Європейському Союзі відповідно до статті 6 Протоколу 1 до Угоди про асоціацію

16 вересня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Головного управління Державної фіскальної служби у Рівненській області на рішення Рівненського окружного адміністративного суду від 20 червня 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 21 жовтня 2019 року у справі № 460/621/19 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Українська лісопереробна компанія» про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень.

Рівненський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди першої та апеляційної інстанцій виходили з того, що частина поставлених товарів має підтвердження походження з країн Європейського Союзу відповідно до Протоколу 1 до Угоди про асоціацію, що не врахував відповідач. Суди також зазначили про неможливість виокремлення сум податку на додану вартість і мита, які були нараховані на підставі оскаржуваних податкових повідомлень-рішень без урахування того, що походження частини ввезених товарів було підтверджене.

Верховний Суд постановив задовольнити частково касаційну скаргу, скасувати оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

З 01 січня 2016 року застосуванню підлягає Угода про асоціацію, розділ IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» якої встановлює порядок здійснення торгівлі товарами, що походять з територій Сторін.

Відповідно до статті 26 розділу IV Угоди про асоціацію для цілей цієї Глави «походження» означає, що товар підпадає під правила походження, викладені в Протоколі 1 до цієї Угоди («Щодо визначення концепції "походження товарів"» і методів адміністративного співробітництва).

Згідно зі статтею 27 розділу IV Угоди про асоціацію для цілей цієї Глави «мити» включає будь-яке мито або інший платіж, пов'язаний з імпортом або експортом товару, зокрема будь-який додатковий податок або додатковий платіж, пов'язаний з імпортом або експортом товару.

Кожна Сторона, виходячи із положень частини першої статті 29 розділу IV Угоди про асоціацію, зменшує або скасовує ввізне мито на товари, що походять з іншої Сторони, відповідно до Графіків, встановлених у Додатку I-A до цієї Угоди.

Відповідно до статті 2 розділу II «Визначення концепції “походження товарів”» Протоколу 1 до Угоди про асоціацію з метою впровадження цієї Угоди такі товари мають вважатися як такі, що походять з Європейського Союзу: (а) товари, цілком вироблені в Європейському Союзі, як це визначається у статті 5 цього Протоколу; (б) товари, отримані в Європейському Союзі з матеріалів, які не були вироблені цілком у Європейському Союзі, за умови, що такі матеріали пройшли достатню обробку в Європейському Союзі відповідно до статті 6 цього Протоколу.

Частина перша статті 16 розділу V «Підтвердження походження» Протоколу 1 до Угоди про асоціацію встановлює, що товари, що походять з Європейського Союзу, і товари, що походять з України, після ввезення до України чи Європейського Союзу відповідно підпадають під дію цієї Угоди за умови подання одного з таких документів: (а) сертифікат з перевезення товару EUR.1, зразок якого наведений у Додатку III до цього Протоколу; або у випадках, вказаних у статті 22(1) цього Протоколу, декларація, що надалі іменуватиметься «декларацією інвойс», надана експортером до інвойсу, повідомлення про доставку чи будь-якого іншого комерційного документа, який описує розглядувані товари достатньо детально для того, щоб їх можна було ідентифікувати; текст декларації інвойс наведений у Додатку IV до цього Протоколу.

Процедура видачі сертифіката з перевезення товару EUR.1 встановлена статтею 17 розділу V «Підтвердження походження» Протоколу 1 до Угоди про асоціацію. Згідно з положеннями цієї статті сертифікат з перевезення товару EUR.1 має бути виданий митними органами країни експорту на письмову заяву експортера або, під відповідальність експортера, його уповноваженим представником. Для цього експортер або його уповноважений представник має заповнити сертифікат з перевезення товару EUR.1, а також бланк заяви, зразок якої наведений у Додатку III. Ці бланки мають бути заповнені однією з мов, якими складена ця Угода, і згідно з нормами законодавства країни експорту.

Сертифікат з перевезення товару EUR.1 має бути виданий митними органами країни-члена Європейського Союзу або України, якщо розглядувані товари можуть бути визнаними такими, що походять з Європейського Союзу або України, і задовольняють інші умови цього Протоколу.

Митні органи, які видають сертифікати з перевезення товару EUR.1, мають вжити всіх необхідних заходів для перевірки статусу походження товарів, а також виконання інших умов цього Протоколу. Для виконання цього завдання вони мають право вимагати будь-яких доказів і здійснювати будь-яку перевірку рахунків експортера та інші перевірки, які вважатимуть належними. Ці органи також мають забезпечити правильне заповнення бланків, зазначених у пункті 2 цієї статті. Вони, зокрема, мають перевірити, чи заповнена комірка, призначена для опису товарів таким чином, щоб запобігти зловмисному дописуванню.

Сертифікат з перевезення товару EUR.1 має бути виданий митними органами й переданий експортерів одразу ж після здійснення чи забезпечення фактичного експортування товару.

Аналіз наведених норм міжнародного законодавства та законодавства України дав Верховному Суду підстави для висновку, що однією з передумов для використання переваг, передбачених Угодою про асоціацію, є надання документа, що підтверджує походження товару, зокрема сертифіката з перевезення товару EUR.1.

Відповідно до статті 26 розділу V «Підтвердження походження» Протоколу 1 до Угоди про асоціацію, якщо на запит імпортера і на умовах, указаних митними органами країни імпорту, розібрані чи незібрані товари в розумінні Загального правила 2(a) Гармонізованої системи, що підпадають під дію Розділів XVI і XVII або позицій 7308 і 9406 Гармонізованої системи, імпортуються частинами, після ввезення першої частини імпортер має подати митним органам країни імпорту єдине підтвердження походження цих товарів.

Водночас недоведеність походження деяких складових частин розібраного товару з країн Європейського Союзу не завжди може свідчити про те, що застосуванню не підлягають преференційні ставки мита.

Відповідно до статті 2 Протоколу 1 з метою впровадження цієї Угоди такі товари мають вважатися як такі, що походять з Європейського Союзу: (a) товари, цілком вироблені в Європейському Союзі, як це визначається у статті 5 цього Протоколу; (b) товари, отримані в Європейському Союзі з матеріалів, які не були вироблені цілком у Європейському Союзі, за умови, що такі матеріали пройшли достатню обробку в Європейському Союзі відповідно до статті 6 цього Протоколу.

Наведена норма дає підстави вважати, що товари, отримані в Європейському Союзі з матеріалів, які не були вироблені повністю в Європейському Союзі, можуть вважатися такими, що походять з Європейського Союзу за умови, що такі матеріали пройшли достатню обробку в Європейському Союзі відповідно до статті 6 цього Протоколу.

За змістом статті 6 Протоколу 1 та статті 2 цього Протоколу товари, які не є повністю виробленими у вказаній країні, вважаються достатньо обробленими або переробленими в ній, якщо виконуються умови, наведені в Додатку II до цього Протоколу.

Відповідно до цього додатку товари за товарними кодами 8456-8466 «Верстати й механізми та їх частини й аксесуари заголовки кодів 8456-8466» (позивач декларував за кодом 8465109000) вважаються такими, що достатньо перероблені, за умови їх виробництва, у якому ціна всіх матеріалів не перевищує 40 % ціни товару від виробника.

Під час судового розгляду суди попередніх інстанцій не перевірили, чи відповідач обґрунтував з наданням відповідних належних, допустимих і достовірних доказів того, що ввезений імпортований позивачем товар (лінія з розпилювання деревини автоматизована, яка була у використанні, цивільного призначення за кодом УКТ ЗЕД 8465109000) а не його невіддільні складові частини, не є таким, що має походження з країн Європейського Союзу в розумінні положень чинного законодавства.

Суди попередніх інстанцій не встановили й обставин наявності в отриманих від уповноважених органів Німеччини відповідях інформації про те, що товар (лінія з розпилування деревини автоматизована, яка була у використанні, цивільного призначення), а не його комплектні частини, не походять з країн Європейського Союзу.

Отже, суди попередніх інстанцій сформувавши висновки без дослідження всіх обставин, що мають значення для вирішення спору.

За встановлених обставин того, що позивач ввозив єдиний товар в розібраному вигляді з визначенням його митної вартості, а не комплектних складових частин застосована судами попередніх інстанцій концепція, за якої підтвердження уповноваженими органами країни походження лише частини складових поставленого товару унеможлиблює нарахування податку на додану вартість і мита на такі складові частини, не є обґрунтованою, оскільки позивач ввозив і визначав митну вартість не за конкретну складову частину, а за товар у цілому.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 вересня 2020 року у справі № 460/621/19 (провадження № К/9901/33517/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/91643311>.

1.3. Про визначення коду товару за УКТ ЗЕД

Багатокомпонентні товари, вироблені з різних компонентів, мають класифікуватися за тим матеріалом чи компонентом, який визначає основні властивості цих товарів

07 серпня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу товариства з обмеженою відповідальністю «Мета-Логістик» на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 18 лютого 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 23 травня 2019 року у справі № 1340/5824/18 за адміністративним позовом до Львівської митниці Державної фіскальної служби про визнання протиправним і скасування рішення про визначення коду товару, зобов'язання повернути позивачу надмірно сплачені митні платежі у вигляді державного мита на загальну суму 61 045,73 грн і податку на додану вартість на загальну суму 12 209,14 грн, які були сплачені згідно з тимчасовою митною декларацією від 03 жовтня 2018 року.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, відмовив у задоволенні позову повністю.

Верховний Суд постановив задовольнити касаційну скаргу, скасувати оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій в частині відмови в задоволенні позову про скасування рішення про визначення коду товару, а справу в цій частині направити до суду першої інстанції на новий розгляд. В іншій частині оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій – залишив без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Класифікацію товарів за УКТ ЗЕД здійснює декларант, а орган доходів і зборів здійснює контроль за такою класифікацією та може самостійно визначити код задекларованого товару лише в тому разі, коли виявить порушення правил класифікації з боку декларанта.

Стаття 28 частини першої глави 1 розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про Асоціацію визначає, що класифікація товарів у торгівлі між сторонами має бути такою, як викладено у відповідній товарній номенклатурі кожної Сторони, розробленої відповідно до Гармонізованої системи Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів 1983 року та подальших змін до неї.

Зі змісту положень Митного тарифу України слідує, що в ньому отримали свою фіксацію такі категорії правил класифікації товарів: а) загальні правила; б) спеціальні правила. Спеціальні правила мають превалююче значення над загальними правилами, оскільки вони визначають правила класифікації конкретних товарних груп.

У цій справі спеціальні правила класифікації товарів визначаються відповідно до Групи 16 розділу IV Митного тарифу України «Готові харчові продукти з м'яса, риби або ракоподібних, молюсків або інших водяних безхребетних» Митного тарифу України.

Примітка 2 до вказаної групи передбачає, що готові продукти включаються до цієї групи за умови, що в них міститься понад 20 мас. % ковбаси, м'яса, м'ясних субпродуктів, крові, риби або ракоподібних, молюсків або інших водяних безхребетних чи будь-якої комбінації цих продуктів. Якщо готові продукти містять два або більше зазначені продукти, вони класифікуються в товарних позиціях групи 16 як такі, що відповідають компоненту, який домінує за масою. Ці положення не стосуються продуктів з начинкою товарної позиції 1902 і готових продуктів товарної позиції 2103 або 2104.

Тобто встановлене спеціальне правило домінуючого за масою компоненту, відповідно до якого товар має класифікуватися на підставі превалюючого компоненту (за компонентом, що превалює у його складі).

З цього правила передбачені винятки. Одним із них є те, що отримало своє закріплення в четвертому реченні Примітки 2, що до готових продуктів, які містять печінку, вказівки, викладені в другому реченні цієї примітки, під час визначення товарних підпозицій товарних позицій 1601 і 1602 не застосовуються.

Таким чином, щодо товарів, які мають у своєму складі печінку, не застосовується спеціальне правило домінуючого за масою компоненту.

Факт наявності свинячої печінки у складі товарів, що заявлені до митного оформлення позивачем, підтверджується наявними в матеріалах справи технологічними специфікаціями заводу виробника вказаних виробів та сторонами не заперечується.

Отже, в аспекті товарів, які містять у своєму складі печінку, не може бути застосоване спеціальне правило. Тому виключення спеціального правила обумовлює необхідність звернення до загальних правил класифікації товарів, які отримують свою безпосередню фіксацію в межах основних правил.

Багатокомпонентні товари, які вироблені з різних компонентів, мають класифікуватися за тим матеріалом чи компонентом, який визначає основні властивості цих товарів.

Для класифікації товарів, які містять у своєму складі печінку, мають застосовуватися загальні правила (Основні правила інтерпретації УКТ ЗЕД). Це обумовлене тим, що виключення, закріплене в четвертому реченні Примітки 2 Групи 16, не дозволяє застосувати спеціальне правило (правило, яке закріплене в другому реченні Примітки 2 Групи 16) щодо товарів, які містять у своєму складі печінку (у цій справі «Курячий паштет» на 8 % складається зі свинячої печінки, а «Свинячий паштет “Мазовецький”» – на 10 %).

Водночас при вирішенні питання щодо законності рішення митниці про зміну коду класифікації товару суди залишили поза увагою встановлення обставин щодо того, чи була свиняча печінка саме тим компонентом, який визначив основні властивості імпортованого товару. Суди також не врахували, що положення Митного тарифу України не виключають класифікацію багатокомпонентних готових продуктів, які містять у своєму складі печінку, у товарній підкатегорії 16 02 49 30 00, оскільки в назві останньої є посилання на продукти, які складаються, зокрема, з м'ясних субпродуктів, чим є також і печінка. Для правильного вирішення спору суди мали б установити серед усіх компонентів, що входять до складу імпортованого товару, його основні властивості, чи справді саме печінка визначає такі основні властивості, надаючи товару особливість, чи могли такі основні властивості товару бути визначені іншими компонентами з-поміж м'ясних субпродуктів.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07 серпня 2019 року у справі № 1340/5824/18 (провадження № К/9901/17505/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83552649>.

Відповідно до пункту 1701 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію ДП «НДІ ННП “МАСМА”» є відповідальним органом за моніторинг якості палива на ринку України. Товарні позиції 2709 і 2710 є спорідненими

11 листопада 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Закарпатської митниці Державної фіскальної служби на рішення Закарпатського окружного адміністративного суду від 23 травня 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 24 липня 2019 року у справі № 260/202/19 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Теміртранс-Захід» про визнання протиправними та скасування рішень про визначення коду товару.

Закарпатський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди попередніх інстанцій виходили з установлених у справі обставин щодо характеристик заявленого позивачем до митного оформлення товару та технологічного процесу його виробництва. Ці обставини були встановлені на підставі оцінки письмових доказів

у справі (зовнішньоекономічного контракту, інвойсів, сертифікатів походження товару, паспорта якості виробника, опису виробництва «нестійкого газового конденсату», заяви виробника). При наданні переваги висновку випробування зразка конденсату газового ДП «НДІ ННП “МАСМА”» суд узяв до уваги, що він ґрунтується на протоколі випробувань з викладенням виявлених фізико-хімічних властивостей досліджуваного зразка, з визначенням нафтопродукту як суміші легких і середніх дистилатів, що підпадає під визначення газового конденсату природного. За результатами дослідження, проведеного Управлінням експертиз та досліджень хімічної та промислової продукції Департаменту ПМЕ Державної фіскальної служби природа походження проби товару не була встановлена (було визнано неможливим). У зв'язку з тим, що питання, які мають вирішальне значення для визначення коду УКТ ЗЕД, у цих висновках не отримали належної відповіді, вони були відхилені як такі, що не можуть вважатися повними та достовірними.

Верховний Суд постановив залишити касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Відповідно до пункту 1701 Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106, ДП «НДІ ННП “МАСМА”» є відповідальним органом за моніторинг якості палива на ринку України.

Товарні позиції 2709 і 2710 є спорідненими, які охоплюють схожі нафтопродукти (вуглеводи), з тією різницею, що до позиції 2709 включаються сирі нафтопродукти, щодо яких не здійснювалося оброблення, за винятком окремих видів оброблення, а до позиції 2710 – нафтопродукти, які піддавалися будь-якому обробленню, крім оброблень, що визначені в поясненні до товарної позиції 2709.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 листопада 2019 року у справі № 260/202/19 (провадження № К/9901/24005/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86239053>.

1.4. Про застосування спеціальних заходів щодо демпінгового та іншого імпорту

Відсутність прямого умислу в діях особи, яка при митному оформленні товару не заявила за встановленою формою необхідних для здійснення митного контролю відомостей стосовно оподаткування товару (відомості щодо країни походження товару), вказує на відсутність складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 485 Митного кодексу України

16 жовтня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Харківської митниці Державної фіскальної служби на постанову Київського районного суду міста Харкова від 17 січня 2017 року та ухвалу Харківського апеляційного адміністративного суду від 18 квітня

2017 року у справі № 640/13072/16-а за адміністративним позовом про визнання протиправною та скасування постанови у справі про порушення митних правил від 18 серпня 2016 року.

Київський районний суд міста Харкова постановою, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду, позовні вимоги задовольнив. Суди попередніх інстанцій установили, що користуючись своїм правом на застосування преференційного режиму ввезення товарів, які походять з Європейського Союзу, позивач подав до митного органу примірник сертифікату з перевезення товару та зазначив у відповідній графі про застосування преференції. Суди також установили, що відсутні докази, які б свідчили про наявність в діях позивача наявного складу правопорушення передбаченого статтею 485 Митного кодексу України.

Харківська митниця Державної фіскальної служби в касаційній скарзі не навела жодних доводів щодо наявності в діях позивача ознак неправомірних дій.

Верховний Суд постановив залишити касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Пункт 1 статті 29 Угоди про асоціацію передбачає поступове скасування ввізного мита на товари, які походять з Європейського Союзу та ввозяться в Україну.

Факт подання позивачем до митного органу недостовірних документів, недостовірної інформації або приховування будь-якої інформації, необхідної для класифікації товару, спростовується матеріалами справи.

Установлені митним органом технічні причини, що не дозволили прийняти сертифікат про перевезення форми EUR.1 від 12 лютого 2016 року для застосування преференційного режиму на товар не залежали від позивача та не могли бути перевірені або усунуті останнім до моменту подачі митної декларації.

Таким чином, висновок митного органу про недійсність з технічних причин сертифікату про перевезення форми EUR.1 для застосування преференційного режиму на товар, який ґрунтується на відсутності за встановленою формою необхідних для здійснення митного контролю правдивих відомостей стосовно країни походження товару, є помилковим.

Верховний Суд погодився з висновками судів попередніх інстанцій щодо відсутності в діях позивача прямого умислу, а отже, і відсутності складу адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 485 Митного кодексу України, а також щодо протиправності прийняття постанови у справі про порушення митних правил і притягнення позивача до адміністративної відповідальності.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 жовтня 2018 року у справі № 640/13072/16-а (провадження № К/9901/39266/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/77159611>.

Митні органи країни імпорту мають повернути сертифікат з перевезення товару EUR.1 та інвойс, якщо він був поданий, декларацію інвойс або копії цих документів митним

органам країни експорту, а також указати, якщо це доречно, причини запиту. Будь-які отримані документи та інформація, що вказують на недостовірність інформації, наведеної в підтвердженні походження, мають бути передані на підтримку запиту про перевірку

01 серпня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Миколаївської митниці Державної фіскальної служби на рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 05 лютого 2019 року та постанову П'ятого апеляційного адміністративного суду від 23 квітня 2019 року у справі № 400/2924/18 за адміністративним позовом приватного акціонерного товариства «Юженергобуд» про визнання протиправними та скасування відмови у відновленні режиму вільної торгівлі та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні чи митному пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України, а також зобов'язання застосувати (відновити) режим найбільшого сприяння в межах угоди про вільну торгівлю України – ЄС до товарів, які були оформлені в режимі імпорту.

Миколаївський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою П'ятого апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив у повному обсязі.

Верховний Суд постановив задовольнити частково касаційну скаргу, скасувати оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, справу направити на новий розгляд до суду першої інстанції.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

На переконання колегії суддів, суди попередніх інстанцій неправильно застосували норми матеріального права, а саме:

помилково застосували норми Договору про зону вільної торгівлі між країнами-учасницями Співдружності Незалежних Держав і Правил визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав, які не підлягали застосуванню, а також не застосували положення Угоди про асоціацію, які підлягали застосуванню до спірних правовідносин, ураховуючи те, що будь-які преференції розповсюджуються лише на товари походженням з країн, які є сторонами відповідної міжнародної угоди;

допустили неправильне застосування термінів «преференційні ставки ввізного мита» (щодо товарів, що походять з держав, які спільно з Україною входять до митних союзів або утворюють з нею зони вільної торгівлі) та «пільгові ставки ввізного мита» (щодо товарів, що походять з держав – членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння), визначення яким надане частиною п'ятою статті 280 Митного кодексу України, що призвело до задоволення позовних вимог в частині зобов'язання митниці виконати дії, які не ґрунтуються на законі.

Відповідно до вимог пункту 1 статті 29 глави 1 розділу IV Угоди про асоціацію, учасницями якої є Чеська Республіка, а також Латвійська Республіка, кожна Сторона

зменшує або скасовує ввізне мито на товари, що походять з іншої Сторони відповідно до Графіків, встановлених у Додатку I-A до цієї Угоди.

Стаття 26 Угоди про асоціацію встановлює, що положення цієї глави застосовуються до торгівлі товарами, що походять з територій Сторін.

Для цілей цієї глави «походження» означає, що товар підпадає під правила походження, викладені в Протоколі 1 до цієї Угоди («Щодо визначення концепції "походження товарів" і методів адміністративного співробітництва»).

Відповідно до пункту 1 статті 16 Протоколу 1 товари, що походять з Європейського Союзу, і товари, що походять з України, після ввезення до України чи Європейського Союзу, відповідно, підпадають під дію цієї Угоди за умови подання одного з таких документів: сертифікат з перевезення товару EUR.1, зразок якого наведений у Додатку III до цього Протоколу; або у випадках, вказаних у статті 22(1) цього Протоколу, декларація, що надалі іменуватиметься «декларацією інвойс», надана експортером до інвойсу, повідомлення про доставку чи будь-якого іншого комерційного документа, який описує розглядувані товари достатньо детально для того, щоб їх можна було ідентифікувати.

Порядок заповнення та необхідні реквізити сертифіката з перевезення товару форми EUR.1 передбачені Додатком III до Протоколу 1.

Стаття 33 Протоколу 1 передбачає порядок перевірки підтверджень походження товару, коли митні органи країни імпорту мають обґрунтовані сумніви в достовірності таких документів, статусі походження відповідних товарів або виконанні інших вимог цього Протоколу.

З метою реалізації положень пункту 1 цієї статті митні органи країни імпорту мають повернути сертифікат з перевезення товару EUR.1 та інвойс, якщо він був поданий, декларацію інвойс або копії цих документів митним органам країни експорту, указавши, якщо це доречно, причини запиту. Будь-які отримані документи та інформація, що вказують на недостовірність інформації, наведеної в підтвердженні походження, мають бути передані на підтримку запита про перевірку.

Аналогічний порядок підтвердження походження товару передбачений главою 7 Розділу II Митного кодексу України.

Колегія суддів Верховного Суду вказала, що суди попередніх інстанцій дійшли правильного висновку, що наявність у митного органу сумнівів щодо країни походження товару не є підставою для відмови в його митному оформленні, а є лише підставою для перевірки відповідних відомостей у встановленому законом порядку, але не надали оцінки іншим доводам митниці щодо невідповідності наданих сертифікатів з перевезення (походження) товару форми EUR.1 вимогам Протоколу 1, що послугувало підставою для відмови в застосуванні (відновленні) преференційного режиму до імпортованих товарів.

Митниця, окрім розбіжності між відомостями щодо країни походження товарів, зазначеними в митних деклараціях і відповідних сертифікатах з перевезення (походження) товарів, при відмові в застосуванні преференційного режиму до таких товарів посилалася також на невідповідність опису товарів у сертифікатах про походження вимогам частини третьої Приміток до Додатка III до Протоколу 1,

відповідно до якої товар у сертифікаті має бути описаний згідно з торговельною практикою та достатньо детально для того, щоб його можна було однозначно ідентифікувати, а саме: невідповідність моделі товару, вказаного в графі 8 сертифіката від 02 лютого 2018 року – COMPACT CV29/1, моделі товару, заявленій у графі 31 митної декларації від 02 лютого 2018 року – COMPACT CV29; неможливість здійснити однозначну ідентифікацію товару згідно з його описом у графі 8 сертифіката від 21 березня 2018 року, ураховуючи не зазначення марки товару, моделі товару, типу обладнання.

Митниця вказала на невідповідність кодів товарів, заявлених під час митного оформлення кодам товарів, указаних в експортних деклараціях, а саме: код товару № 5 «кабелі сигнальні, ізольовані, електричні, провідники із з'єднувальними деталями», указаний в експортній декларації від 29 січня 2018 року (відсутньої в матеріалах справи) – 85044090 не відповідає коду УКТ ЗЕД, заявленого на цей товар у митній декларації від 02 лютого 2018 року – 85444290; код товару № 2 «шафа введення та силових роз'єднувачів модель MX139», указаний в експортній декларації від 21 березня 2018 року (відсутньої в матеріалах справи) – ГС-8504 не відповідає коду УКТ ЗЕД, заявленого на цей товар у митній декларації від 27 березня 2018 року – 8537.

Отже, при зазначенні в оскаржуваних рішеннях, що причиною відмови в застосуванні режиму вільної торгівлі до задекларованих позивачем товарів став недостатньо повний, на думку відповідача, опис придбаного товару, який би дозволив провести його однозначну ідентифікацію для цілей митного оформлення, суди попередніх інстанцій не надали оцінки відповідним доводам відповідача та не навели мотиви їх відхилення; не дослідили відомості щодо імпортованих товарів, які містяться, зокрема, у митних деклараціях країни експорту та митній декларації від 27 березня 2018 року, які відсутні в матеріалах справи. Натомість суд апеляційної інстанції послався на непідтвержені належними та допустимими доказами доводи позивача про відповідність інформації сертифіката походження товару відомостям, заявленим декларантом в митній декларації.

Таким чином, висновок, якого дійшли суди попередніх інстанцій, що згідно з сертифікатами походження товарів країною походження зазначених товарів є Чеська Республіка та товари користуються режимом вільної торгівлі на митній території України, є передчасним.

Суди попередніх інстанцій під час прийняття рішення про скасування картки відмови в прийнятті митної декларації від 27 березня 2018 року, митному оформленні чи митному пропуску товарів і транспортних засобів через митний кордон України від 29 березня 2018 року не надали оцінки тому, що ця картка відмови була прийнята не тільки у зв'язку з не визначенням країни походження товару, а також у зв'язку з невірно визначеним кодом товару № 2 за вказаною митною декларацією та прийняттям відповідачем відповідного рішення про визначення коду товару від 27 березня 2018 року (відсутнього в матеріалах справи).

Ураховуючи те, що картка відмови є похідною від вказаного рішення про визначення коду товару, при вирішенні позовної вимоги про визнання протиправною та скасування такої картки відмови суди мали б надати оцінку підставам

прийняття рішення про визначення коду товару, чи пов'язані вони з підставами відмови в застосуванні режиму вільної торгівлі, а також з'ясувати, чи вірно позивач обрав спосіб захисту своїх прав, ураховуючи, що позовна вимога про скасування вказаного рішення відповідача, яке є первинним до картки відмови, не заявлялася.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 01 серпня 2019 року у справі № 400/2924/18 (провадження № К/9901/15761/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83413230>.

Заповнений експортером документ про преференційне походження товару до рахунку, у якому підтверджене походження товару з країни Європейського Союзу, є невіддільною частиною попередньо поданої декларації інвойс, у якій безпосередньо міститься посилання на рахунок. У цьому разі підлягають застосуванню застереження, визначені в Додатку IV Протоколу 1 до Угоди про асоціацію щодо можливості не зазначати свідчення в разі, якщо така інформація міститься безпосередньо в документі

23 жовтня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Донецької митниці Державної фіскальної служби на рішення Донецького окружного адміністративного суду від 17 квітня 2019 року та постанову Першого апеляційного адміністративного суду від 12 червня 2019 року у справі № 200/2313/19-а за адміністративним позовом приватного акціонерного товариства «Грета» про визнання протиправною та скасування картки відмови в прийнятті митної декларації.

Донецька митниця Державної фіскальної служби склала картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення від 16 січня 2019 року із вказівкою на неможливість застосування преференційного режиму у зв'язку з тим, що преференція була визначена на підставі декларації інвойс від 12 грудня 2018 року, складеної уповноваженим експортером, текст якої не відповідає наведеному в додатку IV Протоколу 1 до Угоди про асоціацію. Митниця запропонувала подати нову митну декларацію із зазначенням в графі 36 коду преференції 000000000 або надати належним чином оформлені документи про походження товарів відповідно до вимог Протоколу 1.

Донецький окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Першого апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди попередніх інстанцій встановили, що первинно подана декларація інвойс від 12 грудня 2018 року була складена відповідно до пункту 22 Протоколу 1 до Угоди про асоціацію, але не була прийнята митним органом, оскільки текст декларації не повною мірою відповідав наведеному в Додатку IV Протоколу 1, а саме: містилася не передбачена формою фраза «REX SYSTEM REGISTERED AS ESREX 1942». Суди також установили, що будь-які розбіжності про країну походження товару в декларації інвойсі чи інших поданих до митного оформлення документах були відсутні. Декларація інвойс

від 12 грудня 2018 року була оформлена належним чином, містила достовірні відомості та підтверджувала країну походження товару (Іспанія).

Верховний Суд постановив залишити касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Колегія суддів погодилася з висновками судів попередніх інстанцій про протиправність позиції відповідача щодо неправомірного застосування позивачем преференційного режиму на підставі декларації інвойс.

Відповідно до пункту 1 статті 16 Протоколу 1 (щодо визначення концепції «походження товарів» і методів адміністративного співробітництва) до Угоди про асоціацію товари, що походять з Європейського Союзу, і товари, що походять з України, після ввезення до України чи Європейського Союзу відповідно підпадають під дію цієї Угоди за умови подання у випадках, вказаних у статті 22(1) цього Протоколу, декларації, що надалі іменуватиметься «декларацією інвойс», наданої експортером до інвойсу, повідомлення про доставку чи будь-якого іншого комерційного документа, який описує розглядувані товари достатньо детально для того, щоб їх можна було ідентифікувати; текст декларації інвойс наведений у Додатку до цього Протоколу.

Королівство Іспанія є однією з держав-членів, з якою Україна уклала зазначену Угоду.

Стаття 22 Протоколу 1 установлює вимоги до складання експортером декларації інвойс, зазначеної в статті 16 (1) (b) цього Протоколу. На підставі пункту 4 вказаної статті складання декларації інвойс здійснюється експортером у спосіб штампування, машинописного чи поліграфічного друкування на інвойсі, повідомленні про доставку чи іншим комерційним документі декларації, текст якої наведений у Додатку IV до цього Протоколу, з використанням однієї з мовних версій, викладених у цьому Додатку, і згідно з чинним законодавством країни експорту. Якщо декларація складена від руки, це має бути зроблено чорнилом і друкованими літерами.

Отже, з метою підтвердження преференційного походження товару експортер продукції може скласти декларацію інвойс, що полягає в здійсненні на комерційному документі (зокрема, інвойсі) запису (друкуванням або від руки з дотриманням вимог статті 22 Протоколу 1) тексту декларації, наведеного в Додатку IV до Протоколу 1. Таким чином, така декларація є невіддільною частиною відповідного комерційного документа.

У Додатку IV Протоколу 1 до Угоди про асоціацію наведений текст декларації інвойс різними мовами, зокрема, англійська версія, та зазначено про необхідність проставляння відміток «місце і дата», а також «підпис експортера, додатково прізвище та ім'я особи, яка підписала декларацію, має бути зазначено розбірливо». Водночас Додаток IV також передбачає, що ці свідчення можуть не зазначатися, якщо інформація міститься безпосередньо в документі. У разі, коли не вимагається підпис експортера, звільнення від підпису також передбачає звільнення від зазначення прізвища та ім'я особи, що підписує.

Відповідно до статті 30 Протоколу 1 до Угоди про асоціацію виявлення незначних розбіжностей між відомостями, наведеними в підтвердженні походження та документах, поданих до митної служби для виконання формальностей, пов'язаних з імпортуванням товарів, не спричиняє *ipso facto* нікчемності такого підтвердження походження, якщо встановлено в належний спосіб, що цей документ відповідає представленим товарам.

Очевидні формальні помилки в підтвердженні походження, такі як помилки друку, не є причиною для відхилення такого документа, якщо ці помилки не спричиняють сумнівів щодо правильності відомостей, наведених у документі.

З метою підтвердження країни походження товару позивач додатково подав до Донецької митниці документ «Preferential proof at Original For Invoice №PV175709 dd 12.12.2018» (Преференційне походження товару до рахунку), заповнене експортером, у якому було підтверджене походження товару з країни Європейського Союзу, а саме: з Іспанії.

Колегія суддів сприйняла зазначений документ як невіддільну частину попередньо поданої декларації інвойс, у якому безпосередньо міститься посилання на рахунок від 12 грудня 2018 року, а тому підлягають застосуванню застереження, визначені в Додатку IV Протоколу 1 до Угоди про асоціацію щодо можливості не зазначати свідчення в разі, якщо така інформація міститься безпосередньо в документі.

Посилання скажника на те, що зазначення дати складення декларації інвойс є необхідним для обчислення строку дійсності такого документу, установленого пунктом 1 статті 24 Протоколу 1 до Угоди про асоціацію (чотири місяці з дати видачі в країні експорту), Верховний суд визнав такими, що ґрунтуються на формальних підставах, оскільки відповідно до пункту 6 статті 22 вказаного Протоколу декларація інвойс може бути складена експортером тоді, коли товари, яких вона стосується, експортуються, або після експортування за умови подання цієї декларації в країні імпорту не пізніше ніж протягом двох років після імпортування товарів, яких вона стосується. Матеріали справи свідчать про те, що спірна декларація інвойс була складена разом з іншими товаросупровідними документами (12 грудня 2018 року). Указані документи були подані до митного оформлення в січні 2019 року, а тому відсутні підстави вважати, що строк дії вказаної декларації інвойсу сплинув.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 жовтня 2019 року у справі № 200/2313/19-а (провадження № К/9901/19648/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85154071>.

1.5. Про видачу сертифіката відповідності при перевезенні товарів

Для здійснення державної реєстрації транспортного засобу та підтвердження його відповідності вимогам екологічного стандарту не нижче ніж «ЄВРО-5» необхідно отримати сертифікат відповідності

29 квітня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу товариства з обмеженою

відповідальністю «Верболіз» на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 24 квітня 2018 року та постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 23 липня 2018 року у справі № 813/5038/17 за адміністративним позовом до державного підприємства «Науково-дослідний інститут метрології вимірювальних і управляючих систем» про визнання протиправною бездіяльності в ненаданні дозволу на виготовлення сертифікату відповідності, зобов'язання скасувати рішення про відмову у видачі сертифіката відповідності та виготовити сертифікат відповідності на автомобіль вантажний MAN 50.464 VFVK.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Львівського апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовив.

Касаційна скарга була мотивована неврахуванням судами першої та апеляційної інстанцій не доведення відповідачем належними та допустимими доказами правомірності відмови у видачі сертифікату відповідності, а також не застосування судами міжнародних договорів, що є частиною українського законодавства та які позивач навів в обґрунтування позову, а саме: статті III ГАТТ 1994 року, ратифікованої Законом України «Про ратифікацію Протоколу про вступ України до Світової організації торгівлі» від 10 квітня 2008 року № 250-VI, та Угоди про асоціацію.

Верховний Суд постановив залишити касаційну скаргу без задоволення, а оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Державна реєстрація транспортного засобу полягає в здійсненні комплексу заходів, пов'язаних із перевіркою документів, які є підставою для здійснення реєстрації, звіркою і, за необхідності, дослідженням ідентифікаційних номерів складових частин та оглядом транспортного засобу, оформленням і видачею реєстраційних документів і номерних знаків, проводиться з метою здійснення контролю за відповідністю конструкції та технічного стану транспортних засобів установленим вимогам стандартів, правил і нормативів, дотриманням законодавства, що визначає порядок сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

З метою проведення державної реєстрації транспортні засоби, їхні складові частини та комплектуючі вироби, які ввозяться на територію України, підлягають перевірці на відповідність чинним стандартам або повинні мати сертифікат, виданий уповноваженим на це Секретаріатом ЄЕК ГЮН Адміністративним органом по сертифікації дорожніх транспортних засобів.

Сертифікація продукції в державній системі сертифікації здійснюється з метою: запобігання реалізації продукції, небезпечної для життя, здоров'я та майна громадян і навколишнього природного середовища; сприяння споживачеві в компетентному виборі продукції; створення умов для участі суб'єктів підприємницької діяльності в міжнародному економічному, науково-технічному співробітництві та міжнародній торгівлі.

Сертифікат відповідності видається уповноваженими органами або органами із сертифікації, акредитованими відповідно до законодавства, призначеними

Міністерством інфраструктури, на кожний новий транспортний засіб або партію обладнання, які відповідають вимогам єдиних технічних приписів, але відповідність типу яких не підтверджена сертифікатом типу транспортного засобу або обладнання, а також на ті, що були в користуванні.

З 01 січня 2016 року законодавець фактично обмежив здійснення сертифікації транспортних засобів, ввезених на митну територію України, екологічного стандарту нижче ніж «ЄВРО-5».

Таким чином, ввезеними з Європи на митну територію України фактично є транспортні засоби випуску не раніше 2010 року, оскільки стандарт «ЄВРО-5» почав діяти у Європі з вересня 2009 року. Для здійснення державної реєстрації транспортного засобу та підтвердження його вимогам екологічного стандарту не нижче ніж «ЄВРО-5» необхідно отримати сертифікат відповідності.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 29 квітня 2020 року у справі № 813/5038/17 (провадження № К/9901/59851/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88986920>.

2. Митні спори при ввезенні транспортного засобу на територію України

2.1. Установлення та коригування митної вартості

2.1.1. Про доведення митної ціни товару

Сумніви митниці є обґрунтованими, якщо надані декларантом документи містять розбіжності, наявні ознаки підробки або не містять усіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, яка була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари

31 липня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Волинської митниці Державної фіскальної служби на рішення Волинського окружного адміністративного суду від 01 березня 2018 року та постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 17 травня 2018 року у справі № 803/2011/17 за адміністративним позовом про визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості товарів.

Волинський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Львівського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив, визнав протиправним і скасував рішення про коригування митної вартості товарів. Суди попередніх інстанцій виходили з недоведеності митним органом складу правопорушення, передбаченого частиною шостою статті 54 Митного кодексу України, а отже, протиправності спірного акта індивідуальної дії.

Митний орган подав до Верховного Суду касаційну скаргу. Скаржник доводив невідповідність висновків судів попередніх інстанцій фактичним обставинам справи, які, на думку митного органу, полягають у безпідставному визначенні позивачем митної

вартості товару за ціною договору з огляду на ненадання позивачем документів, що підтверджують розмір вартості витрат на перевезення та комісійної винагороди, які є її складовими. Контролюючий орган також вказав на ненадання позивачем додатково витребуваних документів з метою з'ясування митної вартості імпортованих товарів.

Верховний Суд постановив задовольнити частково касаційну скаргу, скасувати оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, справу направити на новий розгляд до Волинського окружного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Основним методом визначення митної вартості товарів є метод за ціною договору. Застосуванню другорядних методів передують процедури консультацій між органом доходів і зборів та декларантом з метою визначення основної вартості згідно з положеннями статей 59, 60 Митного кодексу України.

Сумніви митниці є обґрунтованими, якщо надані декларантом документи містять розбіжності, наявні ознаки підробки або не містять всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи відомостей щодо ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 липня 2018 року у справі № 803/2011/17 (провадження № К/9901/52883/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/75644927>.

2.1.2. Про доведення наявності складу податкового правопорушення, покладеного в основу прийняття спірних податкових повідомлень-рішень, і безпідставне збільшення, зокрема, ввізного мита

Відсутність або недоведеність вини платника податків як необхідної складової податкового правопорушення обумовлює протиправність застосування штрафних (фінансових) санкцій за таке правопорушення

11 грудня 2018 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу товариства з обмеженою відповідальністю «Хімресурси» на постанову Харківського апеляційного адміністративного суду від 12 вересня 2018 року у справі № 820/898/18 за адміністративним позовом до Головного управління Державної фіскальної служби у Харківській області про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень.

Харківський окружний адміністративний суд рішенням від 14 травня 2018 року позовні вимоги задовольнив. Харківський апеляційний адміністративний суд рішенням суду першої інстанції скасував та ухвалив нову постанову про відмову в задоволенні позовних вимог. Суд апеляційної інстанції вказав на доведеність митним органом складу митного правопорушення, оскільки товариство не надало під час митного оформлення автомобіля всієї наявної інформації, необхідної для здійснення правильної класифікації товару.

Позивач подав касаційну скаргу до Верховного Суду, у якій товариство послалося на порушення судом апеляційної інстанції норм матеріального та процесуального права, а саме: на безпідставне незастосування положень частини сьомої статті 69, пункту четвертого статті 3 Митного кодексу України, неправильне застосування номенклатури Митного тарифу України, затвердженого Законом України «Про митний тариф України», частини другої статті 77 Кодексу адміністративного судочинства України.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, постанову Харківського апеляційного адміністративного суду скасував і залишив чинним рішенням Харківського окружного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

На момент митного оформлення будь-яких зауважень з боку контролюючого органу щодо визначення позивачем коду УКТ ЗЕД товару 8703 90 10 90 не виникало та рішення про визначення коду товару було чинним.

Оскільки рішення про визначення коду товару на момент митних процедур було чинним та обов'язковим для застосування як митними органами, так і декларантом, то застосуванню підлягають частини сьома та восьма статті 69 Митного кодексу України, за змістом яких рішення органів доходів і зборів щодо класифікації товарів для митних цілей є обов'язковими.

У цій справі податковий орган після завершення митних процедур запропонував віднести розмитнений автомобіль до іншої товарної позиції та перенести його з товарної позиції, що визначала транспортні засоби, оснащені електричними двигунами (підрозділяється та ті, що оснащені винятково електричними двигунами та «інші») до товарної позиції «інші транспортні засоби з двигуном внутрішнього згоряння з іскровим запалюванням та з кривошипно-шатунним механізмом», яка є більш загальною за своїм описом та не відповідає основним властивостям транспортного засобу.

Водночас податковий орган ні в акті перевірки, ні суди попередніх інстанцій під час судового розгляду не встановили обставини, які б свідчили про умисне ненадання позивачем технічної документації або надання недостовірних даних, що було б об'єктивною причиною для помилкового визначення коду товару податковим органом на момент здійснення розмитнення автомобіля.

Відсутність або недоведеність вини платника податків як необхідної складової податкового правопорушення обумовлює протиправність застосування штрафних (фінансових) санкцій за таке правопорушення.

Отже, йдеться про недоведеність відповідачем наявності складу податкового правопорушення, покладеного в основу прийняття спірних податкових повідомлень-рішень, і безпідставне збільшення грошових зобов'язань з акцизного податку, податку на додану вартість і ввізного мита.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 грудня 2018 року у справі № 820/898/18 (провадження № К/9901/63669/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78468434>.

2.1.3. Про об'єктивність інформації у витягу щодо вартості автомобіля

Податковий орган має довести, що документи, подані декларантом для митного оформлення товару, є недостатніми чи такими, що у своїй сукупності викликають сумнів у достовірності наданої інформації, а також надати докази, які б підтверджували відсутність підстав для визначення митної вартості за першим методом

23 липня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Кіровоградської митниці Державної фіскальної служби України на рішення Кіровоградського окружного адміністративного суду від 26 лютого 2019 року та постанову Третього апеляційного адміністративного суду від 22 квітня 2019 року у справі № 1140/3242/18 за адміністративним позовом про скасування рішення про коригування митної вартості.

Кіровоградський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Третього апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов задовольнив повністю. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що надані декларантом документи є достатніми для визначення митної вартості товару за ціною договору та повною мірою підтверджують заявлену декларантом митну вартість товару; митний орган не навів обставин, які б викликали обґрунтовані сумніви в достовірності проведеного декларантом розрахунку митної вартості товару за ціною договору, не вказано документи, визначені частиною другою статті 53 Митного кодексу України та подані до митного оформлення, у яких були б наявні розбіжності, ознаки підробки або відсутні всі відомості на підтвердження числових значень складових митної вартості товару, чи відомостей щодо ціни, яка була фактично сплачена позивачем за автомобіль. Суди критично сприйняли застосування митним органом програмного комплексу SCHWACKE з огляду на відсутність в останнього відповідної ліцензії на право здійснення оцінної діяльності із визначення вартості транспортних засобів, а також відсутність нормативно-правового акта, міжнародного договору тощо про надання митним органам права замовляти та використовувати таку оцінку автомобілів. Суди також вказали на те, що витяг із програмного комплексу SCHWACKE містив інформацію про два розміри вартості транспортного засобу, але обґрунтувань щодо застосування під час коригування митної вартості саме вартості в розмірі 4000 євро відповідач не надав.

Суд апеляційної інстанції також указав, що формально нижчий рівень митної вартості імпортованого товару від рівня митної вартості іншого митного оформлення не може розцінюватися як заниження митної вартості та не є перешкодою для застосування методу визначення митної вартості товару, обраного декларантом, не може бути безумовною підставою для відмови в здійсненні митного оформлення товару за цим методом.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Верховний Суд підтримав позицію судів попередніх інстанцій, що витяг щодо вартості автомобіля містить відомості про можливість проведення технічної експертизи.

Ураховуючи обставини того, що поданий на митне оформлення транспортний засіб є уживаним та інформація про технічний стан останнього за наслідками відповідної експертизи не подавалася для оцінки програмним комплексом SCHWACKE, відсутні підстави вважати, що зазначена у витязі інформація щодо вартості автомобіля є об'єктивною.

Касаційний суд постановив, що суди попередніх інстанцій правильно не взяли до уваги посилання відповідача на інформацію, отриману митним органом відповідно до витягу з програмного комплексу SCHWACKE, з огляду на те, що останній містить відомості щодо вартості продажу (з ПДВ) та вартості купівлі (з ПДВ), які відрізняються (4000 євро та 2650 євро відповідно).

Отже, позивач подав до митниці повний пакет документів на підтвердження повноти та достовірності заявленої митної вартості товару за основним методом, а відповідач не довів, що документи, подані декларантом для митного оформлення товару, є недостатніми чи такими, що у своїй сукупності викликають сумнів у достовірності наданої інформації, а також не надав доказів, які б підтверджували відсутність підстав для визначення митної вартості за першим методом.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 23 липня 2019 року у справі № 1140/3242/18 (провадження № К/9901/15046/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83220745>.

2.1.4. Про митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами

У митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами поміщаються винятково транспортні засоби комерційного призначення, зазначені в статті 189 Митного кодексу України та в Додатках В.1–В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення

14 травня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 06 квітня 2017 року у справі № 813/2837/16 за адміністративним позовом до Львівської митниці Державної фіскальної служби про визнання протиправною та скасування постанови у справі про порушення митних правил, визнання протиправними дій щодо визначення при ввезенні автомобіля на територію України митного режиму «транзит» з призначенням «особисте користування» замість митного режиму «тимчасове ввезення», який відповідає комерційним цілям ввезення автомобіля, та зобов'язання перевести транспортний засіб, що використовується від імені ТОВ 300 «ІСТ ІНВЕСТ» (Республіка Польща) в комерційних цілях на території України, з режиму «транзит» у режим «тимчасове ввезення».

Львівський окружний адміністративний суд повністю задовольнив позов. Львівський апеляційний адміністративний суд скасував рішення суду першої інстанції та ухвалив нове, яким відмовив у задоволенні адміністративного позову. Суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що особа не надала належних доказів,

які б підтверджували комерційне використання ввезеного автомобіля, тому дії працівників Львівської митниці Державної фіскальної служби є правомірними.

Верховний Суд Касаційну скаргу залишив без задоволення, а постанову Львівського апеляційного адміністративного суду – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

У митний режим тимчасового ввезення з умовним повним звільненням від оподаткування митними платежами поміщаються винятково транспортні засоби комерційного призначення, зазначені в статті 189 Митного кодексу України та в Додатках В.1–В.9, С, D до Конвенції про тимчасове ввезення. Комерційне використання означає платне перевезення осіб або промислове чи комерційне платне або безоплатне перевезення вантажів.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 14 травня 2020 року у справі № 813/2837/16 (провадження № К/9901/19041/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89217811>.

2.1.5. Про встановлення наявності поважних причин пропуску загального строку для реалізації особою права на звільнення від оподаткування митними платежами товарів, які ввозяться у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну

Наявність поважних причин, за яких особа не змогла своєчасно реалізувати надане законодавством право, має бути підтверджена документально. За загальним правилом, поважними є об'єктивні причини пропуску відповідного загального строку та такі, що можуть бути поза розумним сумнівом визнані як поважні з боку суб'єкта правозастосування

17 липня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 25 липня 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 18 вересня 2019 року у справі № 1.380.2019.001662 за адміністративним позовом до Львівської митниці Державної фіскальної служби про зобов'язання продовжити на 30 календарних днів термін заміни митного режиму тимчасово ввезеного автомобіля для його розмитнення в пільговому режимі відповідно до підпункту «б» пункту 10 статті 373 Митного кодексу України у зв'язку з пропуском строку з причин, які є поважними.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовив. Суди попередніх інстанцій зазначили, що вказані позивачем причини пропуску строку для розмитнення авто в пільговому режимі (догляд за хворою родичкою та ремонт транспортного засобу) не можуть бути визнані як поважні. Суди критично оцінили надані позивачем документи щодо ремонту автотранспортного засобу та вказали, що зазначені в них види робіт не вказують на потрапляння

належного позивачу автомобіля в аварію, не відносяться до трудомістких і не потребують місячного перебування автомобіля на СТО.

Верховний Суд постановив залишити без задоволення касаційну скаргу, а рішення Львівського окружного адміністративного суду та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Законодавець передбачив загальний шестимісячний строк для реалізації особою свого права на звільнення від оподаткування митними платежами товарів, які ввозяться нею у зв'язку з переселенням на постійне місце проживання в Україну. Водночас такий строк може бути продовжений контролюючим органом за наявності підстав, визначених пунктом 3 частини десятої статті 374 Митного кодексу України. До таких підстав продовження загального строку відносяться: а) аварія; б) обставини непереборної сили; в) хвороби; г) інші поважні причини. Перелік підстав для продовження загальних строків пільгового ввезення товарів відповідними категоріями громадян є вичерпним і не підлягає розширеному тлумаченню.

Наявність поважних причин, за яких особа не змогла своєчасно реалізувати надане законодавством право, має бути підтверджена документально. За загальним правилом, поважними є такі причини пропуску відповідного загального строку, які об'єктивно відбулися (об'єктивний фактор) та такі, що можуть бути поза розумним сумнівом визнані як поважні з боку суб'єкта правозастосування (суб'єктивний фактор). Наявність об'єктивного фактора підтверджується належним чином оформленими документами. Що ж стосується суб'єктивного фактору, то він встановлюється за вмотивованим внутрішнім переконанням суб'єкта правозастосування в тому, що внаслідок наявності поважних причин особа не змогла реалізувати надане їй право протягом загального шестимісячного строку. Спеціальний продовжений дворічний строк може застосовуватися тільки в тому випадку, якщо належним чином підтверджена наявність поважних причин пропуску загального строку.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 липня 2020 року у справі № 1.380.2019.001662 (провадження № К/9901/28934/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90458499>.

2.2. Застосування методів визначення митної вартості товарів

2.2.1. Про відсутність підстав для застосування резервного методу визначення митної вартості товару при ненаданні декларантом запитуваних митним органом документів за відсутності належного (об'єктивного) обґрунтування неможливості визначення митної вартості товару за першим (основним) методом

Ненадання декларантом запитуваних митним органом документів (платіжних або інших бухгалтерських), за відсутності належного (об'єктивного) обґрунтування неможливості визначення митної вартості товару за першим (основним) методом через відсутність

цих документів, не є достатнім для висновку про наявність підстав для застосування відповідачем іншого, зокрема, резервного методу визначення митної вартості товару

17 липня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 03 жовтня 2017 року у справі № 809/872/17 за адміністративним позовом до Івано-Франківської митниці Державної фіскальної служби про визнання незаконними та скасування картки відмови та рішення про коригування митної вартості товарів.

Івано-Франківський окружний адміністративний суд постановою від 31 липня 2017 року позов задовольнив. Львівський апеляційний адміністративний суд постановою постанову Івано-Франківського окружного адміністративного суду скасував і прийняв нову, якою в задоволенні адміністративного позову відмовив.

Позивач оскаржив рішенням суду апеляційної інстанції в касаційному порядку. В обґрунтування своїх вимог посилався на порушення судом норм матеріального та процесуального права, а саме: статей 49, 52, 53, 58 Митного кодексу України (у редакції, чинній на час виникнення спірних правовідносин), статті 244-2 Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції, чинній на час вирішення спору в суді апеляційної інстанції).

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, постанову Львівського апеляційного адміністративного суду скасував і залишив чинною постанову Івано-Франківського окружного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Оскільки позивач подав митному органу належні та допустимі докази на підтвердження ціни договору купівлі автомобіля, що був у використанні, і зазначені документи не містять розбіжностей щодо вартості та вказують, що їх дані піддаються обчисленню, то відповідач не довів обставини, які б викликали обґрунтовані сумніви в достовірності проведеного декларантом позивача розрахунку митної вартості товару за ціною договору.

Таким чином, ненадання декларантом запитуваних митним органом документів (платіжних або інших бухгалтерських), за відсутності належного (об'єктивного) обґрунтування неможливості визначення митної вартості товару за першим (основним) методом за відсутності цих документів, не є достатнім для висновку про наявність підстав для застосування відповідачем іншого, зокрема, резервного методу визначення митної вартості товару.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 17 липня 2019 року у справі № 809/872/17 (провадження № К/9901/38569/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83105204>.

2.2.2. Про обґрунтованість застосування методів визначення митної вартості товарів

Застосування методу визначення митної вартості товарів має бути обґрунтованим. Під час визначення митної вартості товарів учасник митних відносин може застосувати тільки один із різновидів методів – основний або ж конкретний другорядний метод

27 квітня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Волинської митниці Державної фіскальної служби на рішення Волинського окружного адміністративного суду від 23 травня 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 28 жовтня 2019 року у справі № 140/804/19 за адміністративним позовом про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості та картки відмови.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що подані до митного оформлення документи є достатніми для підтвердження заявленої за ціною договору митної вартості спірного транспортного засобу в розмірі 8 000 євро, а відповідач належними та допустимими доказами не довів неправильність заявленої митної вартості.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Відповідно до частини першої статті 57 Митного кодексу України визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну відповідно до митного режиму імпорту, здійснюється за такими методами: 1) основний – за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції); 2) другорядні: а) за ціною договору щодо ідентичних товарів; б) за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів; в) на основі віднімання вартості; г) на основі додавання вартості (обчислена вартість); ґ) резервний.

Методи визначення митної вартості товарів можуть бути підрозділені на: а) основний; б) другорядні. Митне законодавство передбачає систему другорядних методів. Під час визначення митної вартості товарів учасник митних відносин може застосувати тільки один із різновидів методів – основний або ж конкретний другорядний метод. Застосування методу визначення вартості товарів має бути обґрунтованим.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27 квітня 2020 року у справі № 140/804/19 (провадження № К/9901/33328/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88959816>.

2.2.3. Про черговість застосування методів визначення митної вартості товарів

Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є перший метод – за ціною договору (вартість операції). Кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена застосуванням попереднього методу

10 червня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув у попередньому судовому засіданні касаційну скаргу на постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 25 лютого 2020 року у справі № 1.380.2019.004752 за адміністративним позовом до Галицької митниці Держмитслужби, яка є правонаступником Львівської митниці Державної фіскальної служби, про визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості товару.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням від 19 листопада 2019 року адміністративний позов задовольнив повністю, визнав протиправним і скасував рішення Львівської митниці Державної фіскальної служби про коригування митної вартості. Суд першої інстанції зазначив, що відповідач не довів обставин, які б викликали обґрунтовані сумніви в достовірності проведеного декларантом позивача розрахунку митної вартості транспортного засобу за ціною рахунку – фактури, а інші обставини, які б впливали на рівень задекларованої позивачем митної вартості товару не були встановлені, тобто основні документи містили всі числові дані, необхідні для визначення вартості, зазначеної в митній декларації.

Восьмий апеляційний адміністративний суд апеляційну скаргу задовольнив, скасував рішення Львівського окружного адміністративного суду та прийняв нове рішення, яким відмовив у задоволенні позову. Суд апеляційної інстанції виходив із наявності в митного органу обґрунтованих сумнівів щодо заявленої митної вартості товару, оскільки позивач на підтвердження заявленої митної вартості не подав будь-яких документів про фактичну оплату за транспортний засіб, що унеможлиблює підтвердження заявленої митної вартості товару відповідно до пунктів 4, 5 частини другої статті 53, статті 58, статті 368 Митного кодексу України. Апеляційний суд дійшов висновку, що митний орган з дотриманням вимог статті 58 Митного кодексу України здійснив визначення митної вартості імпортованого транспортного засобу, оскаржуване рішення про коригування митної вартості товарів було прийняте правомірно та підстави для його скасування відсутні, що вказує на помилковість висновків суду першої інстанції щодо задоволення позовних вимог позивача.

Верховний Суд залишив без змін оскаржуване рішення суду апеляційної інстанції, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Основним методом визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, є перший метод – за ціною договору (вартість операції).

Застосуванню другорядних методів передують процедура консультацій між митним органом та декларантом з метою визначення основи вартості згідно з положеннями статей 59, 60 цього Кодексу. Під час таких консультацій митний орган та декларант можуть здійснити обмін наявною у кожного з них інформацією за умови додержання вимог щодо її конфіденційності.

У разі неможливості визначення митної вартості товарів згідно з положеннями статей 59 (визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів) і 60 (визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів) Кодексу за основу для її визначення може братися або ціна, за якою ідентичні або подібні (аналогічні) товари були продані в Україні не пов'язаному із продавцем покупцю відповідно до статті 62 (визначення митної вартості на основі віднімання вартості) Кодексу, або вартість товарів, обчислена відповідно до статті 63 (визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість) цього Кодексу).

Кожний наступний метод застосовується, якщо митна вартість товарів не може бути визначена застосуванням попереднього методу.

Методи на основі віднімання та додавання вартості (обчислена вартість) можуть застосовуватися у будь-якій послідовності на прохання декларанта або уповноваженої ним особи. У разі якщо неможливо застосувати жоден із зазначених методів, митна вартість визначається за резервним методом відповідно до вимог, установлених статтею 64 цього Кодексу.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 10 червня 2020 року у справі № 1.380.2019.004752 (провадження № К/9901/10914/20) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89757404>.

2.2.4. Про застосування резервного методу 2г

Митний орган вправі застосувати резервний метод 2г, якщо на пропозицію митниці позивач додаткових документів не надав, а надані документи не давали можливості для застосування першого методу, відповідно до приписів Митного кодексу України була проведена процедура консультацій, під час якої встановлена неможливість застосування другорядних 2а, 2б, 2в, 2г методів визначення митної вартості з наведенням належного обґрунтування неможливості їх застосування

19 червня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби на постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 07 жовтня 2019 року та касаційну скаргу позивача на додаткову постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 04 листопада 2019 року у справі № 1.380.2019.002044 за адміністративним позовом про визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості автомобіля, стягнення моральної шкоди.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням від 26 червня 2019 року в задоволенні позову відмовив. Восьмий апеляційний адміністративний суд скасував рішення суду першої інстанції, ухвалив нове рішення, яким визнав протиправним і скасував рішення Львівської митниці Державної фіскальної служби про коригування митної вартості товарів. Додатковою постановою Восьмий апеляційний адміністративний суд вирішив питання розподілу судових витрат.

Верховний Суд касаційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби на постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду задовольнив, касаційну скаргу позивача на додаткову постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду задовольнив частково. Суд касаційної інстанції скасував оскаржувані постанови суду апеляційної інстанції та залишив чинним рішення Львівського окружного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Документи на ім'я іншої особи про умови придбання автомобіля не можна вважати такими, що містять відомості щодо ціни договору, що була фактично сплачена або підлягала сплаті саме позивачем за вказаний автомобіль. Отже, відповідач не мав достатніх підстав для визнання митної вартості автомобіля за основним методом (ціною договору) винятково на підставі ціни договору, який укладений не з позивачем, що, відповідно, зумовлює можливість понесення позивачем додаткових витрат, які б могли вплинути на складові митної вартості. У митного органу виникли обґрунтовані сумніви в правильності визначення декларантом митної вартості, оскільки заявлена митна вартість товару не підтверджена документально, про що зазначено безпосередньо і в рішенні про коригування митної вартості.

Таким чином, митниця правомірно витребувала додаткові документи: якщо рахунок сплачений, – банківські платіжні документи, що стосуються оцінюваного товару; за наявності – інші платіжні та/або бухгалтерські документи, що підтверджують вартість товару та містять реквізити, необхідні для ідентифікації ввезеного товару; транспортні (перевізні) документи, якщо за умовами поставки витрати на транспортування не включені у вартість товару, а також документи, що містять відомості про вартість перевезення оцінюваних товарів; якщо здійснювалося страхування, – страхові документи, а також документи, що містять відомості про вартість страхування. Ці документи визначені частиною другою статті 53 Митного кодексу України як такі, що підтверджують митну вартість товарів, тобто є основними при митному оформленні товару, а в цій справі при встановлених обставинах придбання автомобіля іншою особою мають суттєве значення.

Відповідач також витребував копію митної декларації країни відправлення, яка визначена частиною третьою статті 53 Митного кодексу України як додатковий документ.

Ураховуючи, що на пропозицію митниці додаткових документів позивач не надав, а надані документи не давали можливості для застосування першого методу, відповідно до приписів Митного кодексу України була проведена процедура консультацій, під час якої встановлена неможливість застосування другорядних 2а, 2б,

2в, 2г методів визначення митної вартості з наведенням належного обґрунтування неможливості їх застосування. Відповідно, митний орган правомірно застосував резервний метод 2г.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 19 червня 2020 року у справі № 1.380.2019.002044 (провадження № К/9901/31560/19, № К/9901/34055/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89928599>.

2.3. Оскарження картки відмови в митному оформленні

2.3.1. Про докази, якими має підтверджуватися розмір витрат на перевезення

Довідка про транспортні витрати є допустимим доказом на підтвердження витрат на перевезення товарів

31 травня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу товариства з обмеженою відповідальністю «М'ясна фабрика «Фаворит Плюс» на постанову Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 17 листопада 2014 року та ухвалу Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 05 серпня 2015 року у справі № 804/16553/14 за адміністративним позовом до Дніпропетровської митниці Державної фіскальної служби про визнання протиправними та скасування рішень про коригування митної вартості товарів, виданих митницею карток відмови в митному оформленні товарів.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовив.

Товариство звернулося до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в обґрунтування якої позивач зазначив, що висновки судів попередніх інстанцій щодо наявності розбіжностей у поданих під час митного оформлення документах не відповідають дійсності.

17 січня 2018 року справа в порядку, передбаченому підпунктом 4 пункту 1 Розділу VII Перехідних положень Кодексу адміністративного судочинства України (у редакції, що діє з 15 грудня 2017 року), була передана до Верховного Суду.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково: скасував оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а справу направив на новий розгляд до суду першої інстанції.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Якщо закон не визначає доказ (докази), винятково яким (-ми) має підтверджуватися розмір витрат на перевезення, то такі витрати можуть підтверджуватися будь-якими доказами. Митний кодекс України не визначив вид доказів, якими має підтверджуватися розмір витрат на перевезення товарів (не вказав,

що такими доказами можуть бути лише фінансові та/або бухгалтерські документи), а тому довідка про транспортні витрати є допустимим доказом на підтвердження витрат на перевезення товарів.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 31 травня 2019 року у справі № 804/16553/14 (провадження № К/9901/5149/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82119177>.

2.3.2. Про проведення митних формальностей щодо транспортного засобу від імені декларанта

Якщо декларант надав від свого імені повноваження на вчинення дій, пов'язаних із проведенням митних формальностей, уповноваженій особі, то вона має право на вчинення дій, пов'язаних із проведенням митних формальностей, щодо транспортного засобу від імені декларанта в правовідносинах з митним органом, але не на вчинення процесуальних дій в адміністративній справі при оскарженні рішення про коригування митної вартості товару та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без відповідної довіреності

18 червня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув у порядку письмового провадження касаційну скаргу Митниці Державної фіскальної служби у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі на рішення Одеського окружного адміністративного суду від 26 березня 2018 року та постанову Одеського апеляційного адміністративного суду від 11 вересня 2018 року у справі № 815/5544/17 за адміністративним позовом, за участю третьої особи, про визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Одеський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Одеського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що надані позивачем документи для проведення митного оформлення підтверджують заявлену митну вартість товару за основним методом (за ціною договору), а митний орган безпідставно визначив митну вартість за другорядним (резервним) методом та прийняв оскаржувані рішення про коригування митної вартості товарів та картку відмови, оскільки правильність визначення позивачем митної вартості товару за ціною договору, а також об'єктивна неможливість застосування основного методу не були спростовані контролюючим органом, посилання останнього на наявність розбіжностей в документах, що підтверджують числові значення складових митної вартості, чи відомостей щодо ціни, що була фактично сплачена чи підлягає сплаті за ці товари, не знайшли свого підтвердження під час розгляду справи.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково: скасував оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а справу направив на новий розгляд до суду першої інстанції.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Декларант – це особа, яка самостійно здійснює декларування товару або від імені якої здійснюється декларування. Уповноважена особа (представник) – особа, яка на підставі договору або належно оформленого доручення, виданого декларантом, наділена правом вчиняти дії, пов'язані з проведенням митних формальностей, щодо товарів, транспортних засобів комерційного призначення від імені декларанта.

Зазначення як декларанта уповноваженої особи, яка діє від імені декларанта, не дозволяє ототожнювати таку з декларантом, визначення якого надане Митним кодексом України.

Оскільки декларант (а таким у справі є власник майна щодо якого проводяться митні процедури) надав від свого імені повноваження на вчинення дій пов'язаних з проведенням митних формальностей уповноваженій особі, то така мала право на вчинення дій пов'язаних з проведенням митних формальностей щодо транспортного засобу від імені декларанта, тобто в правовідносинах з митним органом, але це не свідчить про автоматичне надання права на вчинення процесуальних дій в адміністративній справі при оскарженні рішення про коригування митної вартості товару та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення без відповідної довіреності.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 18 червня 2019 року у справі № 815/5544/17 (провадження № К/9901/64034/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/82472865>.

2.3.3. Про підтвердження даних про ціну договору та склад митного правопорушення

Коригування митної вартості товарів здійснюється із застосуванням другорядних методів, якщо дані в наданих документах не підтверджують складових митної вартості товарів

08 серпня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на постанову Житомирського окружного адміністративного суду від 09 квітня 2015 року та постанову Житомирського апеляційного адміністративного суду від 09 червня 2015 року у справі № 806/36/15 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Грайф Флексіблс Україна» до Житомирської митниці Державної фіскальної служби про скасування картки відмови Житомирської митниці Міндоходів у митному оформленні, визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості.

Житомирський окружний адміністративний суд у задоволенні позову відмовив, стягнуто з позивача на користь Державного бюджету України 4693,00 грн судового

збору. Житомирський апеляційний адміністративний суд апеляційну скаргу позивача задовольнив частково: рішення суду змінив у частині стягнення судового збору (в сумі 1039 грн 80 коп.), а в решті постанову суду першої інстанції залишив без змін. Суди попередніх інстанцій виходили з доведеної митним органом складу правопорушення, передбаченого частиною шостою статті 54 Митного кодексу України, а отже, правомірності винесених спірних актів індивідуальної дії.

Позивачем подав касаційну скаргу, у якій зазначив, що відповідач при митному оформленні товару безпідставно визначив митну вартість за резервним методом і видав картки відмови в митному оформленні, оскільки у відповідача були наявні всі документи, необхідні для визначення митної вартості за ціною договору щодо товарів, які імпортуються.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Дані в наданих позивачем документах, поданих за переліком, передбаченим частинами першою, другою та третьою статті 53 Митного кодексу України, не підтверджують складові митної вартості товарів. Оскільки позивач належним чином не підтвердив задекларовану митну вартість товарів, то відповідач діяв відповідно до частини другої статті 58 Митного кодексу України щодо здійснення коригування митної вартості товарів із застосуванням другорядних методів.

Оскільки встановлений зв'язок продавця та покупця товару в спірних випадках, а ціна товару, визначена контрактом, є нижчою, ніж ціна оформлень аналогічного (подібного) товару, то митний орган правомірно прийняв рішення про коригування митної вартості та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 08 серпня 2019 року у справі № 806/36/15 (провадження № К/9901/5190/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83552645>.

2.3.4. Про зазначення в рішеннях контролюючих органів інформації, зокрема, щодо митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів, яка призвела до прийняття рішення про коригування та обґрунтування митної вартості товарів

Факт відсутності в рішеннях відповідача інформації, яка призвела до прийняття рішення про коригування заявленої декларантом митної вартості та обґрунтування митної вартості товарів, не може бути єдиною підставою для визнання рішень митниці незаконними та такими, що підлягають скасуванню

28 листопада 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув у порядку письмового провадження касаційну скаргу Харківської митниці Державної фіскальної служби на постанову Харківського

окружного адміністративного суду від 16 червня 2016 року та ухвалу Харківського апеляційного адміністративного суду від 14 листопада 2016 року у справі № 820/12061/15 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Автоентерпрайз» про визнання протиправними та скасування рішень про коригування митної вартості товарів і карток відмови, стягнення на користь позивача сплачений судовий збір та надмірно сплачені кошти.

Харківський окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив частково: скасував рішення Харківської митниці Державної фіскальної служби про коригування митної вартості товарів і картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення Харківської митниці Державної фіскальної служби, а в іншій частині задоволення позовних вимог відмовив. Рішення судів мотивовані тим, що позивач подав відповідачу всі достатні відомості для застосування методу визначення митної вартості за ціною договору щодо товарів, які імпортуються, а тому відповідач безпідставно обрав другорядний метод визначення митної вартості.

Відповідач подав касаційну скаргу, в якій, зокрема, зазначив щодо митної вартості, яка була скоригована в оскаржуваних рішеннях, що вони відповідають ринковій вартості завезеного товару позивача, яким є автомобілі.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково: скасував оскаржені рішення судів попередніх інстанцій, а справу направив на новий розгляд до Харківського окружного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Факт відсутності в рішеннях відповідача інформації (зокрема, щодо митної вартості ідентичних або подібних (аналогічних) товарів), яка призвела до прийняття рішення про коригування митної вартості, заявленої декларантом, та обґрунтування митної вартості товарів, не може бути єдиною підставою для визнання рішень митниці незаконними та такими, що підлягають скасуванню.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28 листопада 2019 року у справі № 820/12061/15 (провадження № К/9901/8010/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/86000030>.

2.3.5. Про врахування митним органом інформації з джерела в мережі Інтернет як доказу

Під час роботи з аналізу, виявлення та оцінки ризиків інформація, яка розміщена в мережі Інтернет, може бути використана митним органом як джерело довідкової інформації

20 березня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на рішення Сумського окружного адміністративного суду від 10 січня 2019 року та постанову Другого апеляційного

адміністративного суду від 21 травня 2019 року у справі № 480/3807/18 за адміністративним позовом до Сумської митниці Державної фіскальної служби про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості товарів та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Сумський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Другого апеляційного адміністративного суду, у задоволенні позову відмовив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що під час прийняття рішення про коригування митної вартості товарів і картки відмови в прийнятті митної декларації транспортного засобу відповідач діяв на підставі та в межах закону. Суди врахували, що в митного органу були обґрунтовані сумніви в достовірності визначеної позивачем митної вартості товару з огляду на надані під час митного оформлення документи та додатково отриману інформацію щодо цього ж транспортного засобу.

Позивачка звернулася з касаційною скаргою, у якій зазначила про безпідставність використання митницею при визначенні вартості товару цінової інформації з вебсайту www.AutoAStat.com, оскільки така інформація не містить достовірних даних щодо предмета доказування в цій справі (вартості придбаного транспортного засобу). Скаржниця також звернула увагу на те, що відповідач скоригував митну вартість товару за другорядним методом (за ціною договору щодо ідентичних товарів), а в оскаржуваному рішенні йдеться про цінову інформацію щодо спірного транспортного засобу.

Верховний Суд залишив без змін оскаржуване рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Під час роботи з аналізу, виявлення та оцінки ризиків інформація, яка розміщена в мережі Інтернет, може бути використана митним органом як джерело довідкової інформації наряду з іншими доказами, наявними в його розпорядженні.

Підставою для прийняття рішення про коригування митної вартості митний орган вказав встановлення розбіжностей між заявленою митною вартістю та інформацією з відкритих джерел, зокрема, інтернет-сайту www.autoastat.com щодо торгів з продажу даного транспортного засобу з конкретним ідентифікаційним номером (VIN). Для визначення митної вартості вказаного автомобіля відповідач використав інформацію щодо ціни його продажу на торгах, до якої була додана вартість транспортування до кордону України подібних транспортних засобів з країни відправлення США.

У зв'язку з прийняттям рішення про коригування митної вартості товарів митниця правомірно видала картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 березня 2020 року у справі № 480/3807/18 (провадження № К/9901/17680/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88336902>.

2.3.6. Про підтвердження задекларованої митної вартості автомобіля та надання додаткових документів на запит контролюючого органу

Витребування додаткових документів на підтвердження задекларованої митної вартості та вчинення митницею дій, спрямованих на визначення дійсної митної вартості товару, може відбуватися тільки в разі наявності підстав для обґрунтованих сумнівів щодо достовірності поданих декларантом відомостей про митну вартість товару

27 березня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Митниці Державної фіскальної служби у Херсонській області, Автономній Республіці Крим та м. Севастополі на рішення Херсонського окружного адміністративного суду від 20 лютого 2019 року та постанову П'ятого апеляційного адміністративного суду від 17 липня 2019 року у справі № 540/2605/18 за адміністративним позовом про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості товарів та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а також визнання заявленої декларантом митної вартості товару щодо товару, який імпортується.

Херсонський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою П'ятого апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов задовольнив частково: визнав протиправним і скасував рішення митниці про коригування митної вартості товарів та картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні, випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення, а в іншій частині позовних вимог відмовив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що декларант подав всі документи, передбачені частиною другою статті 53 Митного кодексу України, які ідентифікували автомобіль, що ввозився на митну територію України позивачкою, містили повні та достовірні дані, що підтверджували задекларовану за основним методом (за ціною договору) митну вартість автомобіля.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Органи доходів і зборів при здійсненні контролю за правильністю обчислення декларантом митної вартості товару мають право витребувати додаткові документи не в усіх випадках, а лише в тих, які передбачені частиною третьою статті 54 Митного кодексу України. Витребування додаткових документів на підтвердження задекларованої митної вартості може відбуватися тільки за наявності підстав для обґрунтованих сумнівів щодо достовірності поданих декларантом відомостей про митну вартість товару. Такі сумніви можуть бути зумовлені, зокрема, неповнотою поданих документів для підтвердження заявленої митної вартості товару, невідповідністю характеристик товару, зазначених у поданих документах, результату

митного огляду цього товару, порівнянням заявленої митної вартості з митною вартістю ідентичних або подібних товарів, митне оформлення яких уже здійснене.

Наявність у митного органу обґрунтованого сумніву у правильності визначення митної вартості є обов'язковою, оскільки з цією обставиною закон пов'язує можливість витребування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товару.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 27 березня 2020 року у справі № 540/2605/18 (провадження № К/9901/24076/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/88460704>.

2.3.7. Про майновий інтерес декларанта

Майновий інтерес декларанта становить розмір митних платежів та інших податків, який він має доплатити, порівняно з розміром таких платежів, визначених на підставі заявленої митної вартості товарів при декларуванні

11 червня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув у порядку письмового провадження касаційну скаргу Слобожанської митниці Держмитслужби на ухвалу Другого апеляційного адміністративного суду від 14 січня 2020 року у справі № 480/3507/19 за адміністративним позовом про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості товарів та картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Сумський окружний адміністративний суд рішенням від 24 жовтня 2019 року адміністративний позов задовольнив. 20 листопада 2019 року Сумський окружний адміністративний суд ухвалив додаткове рішення, відповідно до якого стягнув коштом бюджетних асигнувань Сумської митниці Державної фіскальної служби на користь особи судовий збір у розмірі 1536,80 грн.

Другий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 14 січня 2020 року повернув апеляційну скаргу у зв'язку з неусуненням недоліків апеляційної скарги в порядку, визначеному ухвалою від 23 грудня 2019 року.

Відповідач звернувся до Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду з касаційною скаргою, в якій просив скасувати ухвалу про повернення апеляційної скарги та направити справу для продовження розгляду до суду апеляційної інстанції. На обґрунтування касаційної скарги відповідач зазначив, що при сплаті судового збору за подання апеляційної скарги виходив із суми, яка була сплачена за подання позовної заяви як за дві вимоги немайнового характеру, про що було вказано в додатковому рішенні Сумського окружного адміністративного.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, ухвалу Другого апеляційного адміністративного суду скасував, а справу направити до суду апеляційної інстанції для продовження розгляду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Визначена в рішенні митного органу митна вартість товару безпосередньо не впливає на майновий стан декларанта. Майновий інтерес для нього складає той розмір митних платежів та інших податків, який він має доплатити в порівнянні з розміром таких платежів, визначених на підставі заявленої митної вартості товарів при декларуванні. Обсяг грошового (вартісного) виразу зміни складу майна позивача у цих спорах збігається з сумою різниці митних платежів та інших податків, яку він має доплатити.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 червня 2020 року у справі № 480/3507/19 (провадження № К/9901/2895/20) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/89757234>.

2.3.8. Про контроль правильності обчислення декларантом митної вартості

Контроль правильності обчислення декларантом митної вартості здійснюють митні органи у визначений законом спосіб у разі наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей

02 липня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Волинської митниці Державної фіскальної служби України на постанову Волинського окружного адміністративного суду від 06 вересня 2017 року та ухвалу Львівського апеляційного адміністративного суду від 07 грудня 2017 року у справі № 803/916/17 за адміністративним позовом до Волинської митниці Державної фіскальної служби України, інспектора Волинської митниці Державної фіскальної служби про визнання протиправним і скасування рішення про коригування митної вартості.

Волинський окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою Львівського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що позивач надав митному органу достатній пакет документів на підтвердження повноти та достовірності заявленої митної вартості товару за «основним методом».

Відповідач звернувся з касаційною скаргою, де вказав на невідповідність висновків судів попередніх інстанцій фактичним обставинам справи, які, на думку митного органу, полягають у безпідставному визначенні позивачем митної вартості товару за ціною договору, з огляду на те, що документи, подані декларантом для підтвердження митної вартості товарів, не містять усіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості, зокрема витрат, понесених на транспортування оцінюваного транспортного засобу та здійснення платежів третім особам на користь продавця та відомостей про оплату комісійних, посередницьких послуг.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Митні органи мають право здійснювати контроль правильності обчислення декларантом митної вартості, але ці повноваження здійснюються в спосіб, визначений законом, зокрема, витребування додаткових документів на підтвердження задекларованої митної вартості може відбуватися тільки в разі наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей.

Такі сумніви можуть бути зумовлені неповнотою поданих документів для підтвердження заявленої митної вартості товарів, невідповідністю характеристик товарів, зазначених у поданих документах, митному огляду цих товарів, порівнянням рівня заявленої митної вартості товарів з рівнем митної вартості ідентичних або подібних товарів, митне оформлення яких уже здійснене, тощо. Наявність у митного органу обґрунтованого сумніву в правильності визначення митної вартості є обов'язковою, оскільки з цією обставиною закон пов'язує можливість витребування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти наступні дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товарів.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 02 липня 2020 року у справі № 803/916/17 (провадження № К/9901/1137/17) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/90155086>.

2.4. Правовий режим відповідальності

2.4.1. Про право декларанта на оскарження рішення органу доходів і зборів про коригування заявленої митної вартості товарів

Відмова декларанта від такого права та подання нової митної декларації зі сплатою митних платежів у встановленому митним органом розмірі без оформлення відповідної фінансової гарантії не може слугувати підставою для позбавлення його права на судове оскарження рішення про коригування митної вартості

07 травня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Чорноморської митниці Держмитслужби, яка є правонаступником Миколаївської митниці Державної фіскальної служби, на рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 15 квітня 2019 року та постанову П'ятого апеляційного адміністративного суду від 14 листопада 2019 року у справі № 400/2922/18 за адміністративним позовом до Миколаївської митниці Державної фіскальної служби про скасування рішення та відшкодування майнової шкоди.

Миколаївський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою П'ятого апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов

задовольнив частково: визнав протиправним і скасував рішення митниці про коригування митної вартості товарів, у задоволенні іншої частини позову відмовив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що позивач надав до митного органу всі документи, які підтверджують заявлену в декларації митну вартість товару, але митний орган як суб'єкт владних повноважень не довів, що подані документи є недостатніми чи такими, які викликають сумніви щодо їхньої достовірності. На думку судів попередніх інстанцій, при визначенні митної вартості автомобіля за резервним методом митний орган застосував інформацію про вартість в країні експорту автомобіля з подібними характеристиками, яка не враховує особливості стану транспортного засобу позивача, який вже був у використанні, тому її застосування є необґрунтованим.

Митниця в касаційній скарзі наголосила на суперечливості поданих позивачем документів і вказала, що подані декларантом додаткові документи містили неповні відомості, а саме: надані фіскальний чек та квитанцію на оплату дизельного палива неможливо ідентифікувати з оформлюваним транспортним засобом, а експортна декларація не була завірена митним органом країни відправлення та не містила інформації щодо вартості автомобіля.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, а рішення Миколаївського окружного адміністративного суду та постанову П'ятого апеляційного адміністративного суду – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Порядок повернення авансових платежів (передоплати) та помилково та/або надміру сплачених сум митних платежів, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 18 липня 2017 року № 643, регламентує дії декларанта, який не згоден з рішенням органу доходів і зборів про коригування заявленої митної вартості товарів та має намір подати митному органу додаткові документи для підтвердження заявленої ним митної вартості.

У разі визнання митним органом заявленої митної вартості в результаті розгляду додатково поданих декларантом документів та самостійного скасування рішення про коригування заявленої митної вартості декларанту надається право на спрощений порядок повернення митним органом гарантійної суми, яка дорівнює різниці між сумою митних платежів, обчисленою згідно з митною вартістю товарів, визначеною декларантом, та сумою митних платежів, обчисленою згідно з митною вартістю товарів, визначеною митним органом (розділ X Митного кодексу України).

У випадку, якщо декларант не згоден із рішенням про коригування митної вартості, але не має наміру надавати митному органу додаткові документи для підтвердження заявленої митної вартості (як позивач у справі), подання з метою випуску товару у вільний обіг нової митної декларації із зазначенням митної вартості товару у скоригованому митним органом розмірі не суперечить приписам частини сьомої статті 55 Митного кодексу України та в жодному разі не може свідчити про згоду декларанта зі скоригованою митним органом митною вартістю. Митні платежі в такому разі сплачуються в розмірі згідно зі скоригованою митною вартістю.

З огляду на те, що частина восьма статті 55 Митного кодексу України встановлює право, а не обов'язок декларанта на підтвердження заявленої митної вартості в позасудовому порядку, відмова декларанта від такого права та подання нової митної декларації зі сплатою митних платежів у встановленому митним органом розмірі без оформлення відповідної фінансової гарантії не може слугувати підставою для позбавлення його права на судове оскарження рішення про коригування митної вартості та є порушенням його права на справедливий суд, гарантованого, зокрема, статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07 травня 2020 року у справі № 400/2922/18 (провадження № К/9901/34339/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89136649>.

2.4.2. Про визначення триваючого правопорушення у справах про порушення митних правил

Триваючими є правопорушення, які розпочалися з протиправної дії або бездіяльності, здійснюються потім безперервно, у спосіб невиконання обов'язку

28 травня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу на постанову Вінницького апеляційного адміністративного суду від 18 жовтня 2017 року у справі № 725/3410/17 за адміністративним позовом до Львівської митниці Державної фіскальної служби про визнання незаконною та скасування постанови про накладення адміністративного стягнення у справі про порушення митних правил.

Першотравневий районний суд міста Чернівці постановою від 22 серпня 2017 року адміністративний позов задовольнив. Суд першої інстанції виходив з того, що при винесенні постанови відносно позивача не були належним чином перевірені всі істотні обставини, що підлягають з'ясуванню при розгляді справи.

Вінницький апеляційний адміністративний суд постановою Першотравневого районного суду міста Чернівці скасував і прийняв нову постанову, якою в задоволенні адміністративного позову відмовив повністю. Суд апеляційної інстанції послався на те, що постанова у справі про порушення митних правил прийнята правомірно, оскільки в діях позивача наявний склад правопорушення.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, а постанову суду апеляційної інстанції – чинною.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Перелік триваючих правопорушень не є вичерпним, а лише конкретизуючим щодо окремих статей.

У положеннях Митного кодексу України не міститься визначення триваючого правопорушення.

Триваючими визначаються правопорушення, які розпочалися з якоїсь протиправної дії або бездіяльності, здійснюються потім безперервно, у спосіб невиконання обов'язку. Початковим моментом такого діяння може бути активна дія або бездіяльність, коли винний або не виконує конкретний покладений на нього обов'язок, або виконує його неповністю чи неналежним чином.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 28 травня 2020 року у справі № 725/3410/17 (провадження № К/9901/50197/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89488887>.

2.4.3. Про звільнення особи від відповідальності за статтю 470 Митного кодексу України

Особа звільняється від відповідальності за статтю 470 Митного кодексу України в разі наявності факту аварії або дії обставин непереборної сили за умови документального підтвердження такого факту та вчасного (до закінчення встановленого строку транзитного перевезення) письмового повідомлення найближчого митного органу про обставини події

11 червня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби на постанову Галицького районного суду м. Львова від 08 липня 2016 року та постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 22 серпня 2016 року у справі № 461/3667/16-а за адміністративним позовом про скасування постанови у справі про порушення митних правил.

Галицький районний суд м. Львова позовні вимоги задовольнив частково: постанову Львівської митниці Державної фіскальної змінив у частині накладення стягнення та звільнив особу від адміністративної відповідальності за малозначністю.

Львівський апеляційний адміністративний суд постанову Галицького районного суду м. Львова скасував і прийнято нову, якою позов задовольнив, скасував постанову у справі про порушення митних правил щодо накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу.

Львівська митниця Державної фіскальної служби у касаційній скарзі просила скасувати оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій та прийняти нове рішення про відмову в задоволенні позову повністю. В обґрунтування своїх вимог відповідач послався на те, що дії позивача містять ознаки порушення митних правил, визначених частиною третьою статті 470 Митного кодексу України, у зв'язку з чим позивач був обґрунтовано притягнутий до адміністративної відповідальності: не надав до митного органу доказів існування визначених статтею 460 Митного кодексу України обставин (аварії, дії обставин непереборної сили), наявність яких звільняє особу від адміністративної відповідальності, у межах строку, встановленого частиною першою статті 95 Митного кодексу України.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, скасував оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій та ухвалити нове судове рішення, яким відмовив у задоволенні позову.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Особа звільняється від відповідальності за статтею 470 Митного кодексу України в разі наявності факту аварії або дії обставин непереборної сили за умови документального підтвердження такого факту та вчасного (до закінчення встановленого строку транзитного перевезення) письмового повідомлення найближчого митного органу про обставини події.

Отже, такі факти, як вихід із ладу транспортного засобу та його подальший ремонт не можуть бути прирівняні до аварії або обставин непереборної сили.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 11 червня 2020 року у справі № 461/3667/16-а (провадження № К/9901/13490/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89849195>.

3. Митні спори щодо оподаткування та реалізації повноважень контролюючого органу

3.1. Про повноваження митного органу здійснювати митний контроль після завершення митного оформлення товару

Якщо митний орган не визначав митної вартості товару, а така вартість була визначена платником податку самостійно, то митний орган вправі здійснювати митний контроль після завершення митного оформлення за умови обґрунтованої підозри, що під час пропуску товарів через митний кордон України було допущене порушення законодавства України

12 лютого 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Головного управління Державної фіскальної служби Запорізької області на постанову Запорізького окружного адміністративного суду від 24 жовтня 2016 року й ухвалу Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 26 січня 2017 року у справі № 808/1236/16 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Кліон» про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень.

Запорізький окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду, позовні вимоги задовольнив. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що контролюючий орган не довів наявності неправдивих відомостей щодо ціни товару, заявлену під час митного оформлення товару, та заниження позивачем митної вартості імпортованого товару, а тому контролюючий орган самостійно визначив митну вартість товару, що унеможлиблює подальше її коригування.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Якщо митний орган під час прийняття вантажної митної декларації самостійно визначає митну вартість товару та пропускає товар на митну територію України (після сплати імпортером передбачених законом податків і зборів), то надалі він не має правових підстав для прийняття податкових повідомлень про донарахування податкових зобов'язань. Водночас, якщо митний орган не визначав митну вартість товару, а така вартість була визначена платником податку самостійно, то митний орган вправі здійснювати митний контроль і після завершення митного оформлення за умови обґрунтованої підозри, що під час пропуску товарів через митний кордон України було допущене порушення законодавства України.

Надходження від уповноважених органів іноземних держав документально підтвердженої інформації про непідтвердження автентичності поданих органів доходів і зборів документів щодо товарів, митне оформлення яких завершено, недостовірність відомостей, що в них містяться є підставою для проведення перевірки.

При вирішенні спорів щодо правомірності рішень контролюючого органу, необхідно враховувати, що відповідно до вимог статті 71 Кодексу адміністративного судочинства України обов'язок доведення відповідних обставин у спорах між особою та суб'єктом владних повноважень покладається на суб'єкта владних повноважень.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 12 лютого 2020 року у справі № 808/1236/16 (провадження № К/9901/18937/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87527262>.

3.2. Про розрахунок належного до сплати судового збору при оскарженні рішень про коригування митної вартості товарів

При оскарженні рішення про коригування митної вартості товарів ціною позову є різниця митних платежів, що підлягали сплаті з урахуванням митної вартості, розрахованої декларантом, та митної вартості, розрахованої митним органом

16 березня 2020 року Верховний Суд у складі судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду розглянув у порядку письмового провадження касаційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби на ухвалу Восьмого апеляційного адміністративного суду від 01 жовтня 2019 року у справі № 1.380.2019.001962 за адміністративним позовом про визнання протиправним та скасування рішення про коригування митної вартості.

Львівський окружний адміністративний суд повністю задовольнив позов. Восьмий апеляційний адміністративний суд ухвалою від 01 жовтня 2019 року апеляційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби повернув скаргнику через неусунення недоліків апеляційної скарги в повному обсязі. Апеляційний суд указав, що в цій справі

була правильно розрахована належна до сплати сума судового збору, виходячи з різниці показників митної вартості товару, визначених митним органом і позивачем.

Львівська митниця Державної фіскальної служби подала касаційну скаргу, у якій з посиланням на порушення апеляційним судом норм процесуального права просила скасувати ухвалу про повернення апеляційної скарги та направити справу для продовження розгляду до Восьмого апеляційного адміністративного суду. В обґрунтування вимог касаційної скарги зазначено, що апеляційний суд помилково ототожнив поняття «митні платежі» та «митна вартість» при розрахунку належного до сплати розміру судового збору. На переконання скаржника, саме різниця між сумами мита і ПДВ, нарахованими за митною вартістю, визначеною декларантом, і митною вартістю, визначеною митним органом, і є ціною позову.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду ухвалою від 06 лютого 2020 року справу передав на розгляд судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду на підставі статей 346, 347 Кодексу адміністративного судочинства України з метою забезпечення єдності практики вирішення спорів у подібних правовідносинах.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив і скасував ухвалу Восьмого апеляційного адміністративного суду про повернення апеляційної скарги у справі.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Митна вартість товару для декларанта є базою оподаткування податком на додану вартість та митними платежами. На митні органи з метою виконання та досягнення митних цілей покладені функціональні обов'язки з контролю за правильністю визначення платником митної вартості товарів. Якщо за наслідками такого контролю встановлено, що митна вартість визначена не правильно, орган доходів і зборів приймає рішення про коригування митної вартості, унаслідок прийняття якого пропорційно змінюється і розмір належних до сплати митних платежів і податку на додану вартість.

Визначена в рішенні контролюючого органу митна вартість товару безпосередньо не впливає на майновий стан декларанта. Майновий інтерес для нього складає той розмір митних платежів та інших податків, який він має доплатити в порівнянні з розміром таких платежів, визначених на підставі заявленої ним митної вартості товарів при декларуванні. Обсяг грошового (вартісного) виразу зміни складу майна позивача в цих спорах збігається з сумою різниці митних платежів та інших податків, яку він має доплатити.

Судова палата з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду визнала за необхідне сформулювати правовий висновок, що при оскарженні рішення про коригування митної вартості товарів ціною позову в розумінні підпункту 1 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» є різниця митних платежів, що підлягали сплаті з урахуванням митної вартості, розрахованої декларантом, та митної вартості, розрахованої митним органом в оскаржуваному рішенні.

Таким чином, судова палата з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду відступила від висновків щодо застосування норм права у подібних правовідносинах, викладених в постановах Верховного Суду від 21 серпня 2018 року у справі № 810/3206/17 і від 31 січня 2019 року у справі № 814/1045/16, що розрахунок належного до сплати судового збору при оскарженні рішень про коригування митної вартості товарів має здійснюватися на підставі розміру різниці між митною вартістю, що була розрахована позивачем, та митною вартістю, що була визначена оскаржуваними рішеннями.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 16 березня 2020 року у справі № 1.380.2019.001962 (провадження № К/9901/30593/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88305171>.

3.3. Про повноваження контролюючого органу витребувати додаткові документи, передбачені частиною третьою статті 53 Митного кодексу України, для підтвердження заявленої митної вартості

Неподання документів, зазначених у частинах другій – четвертій статті 53 Митного кодексу України, може призвести до відмови в митному оформленні товарів за заявленою декларантом митною вартістю та коригування митної вартості товарів лише в тому разі, коли орган доходів і зборів матиме обґрунтовані підстави вважати, що таке неподання зумовило неповноту та/або недостовірність відомостей про митну вартість

20 березня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Сумської митниці Державної фіскальної служби на постанову Другого апеляційного адміністративного суду від 04 червня 2019 року у справі № 480/4423/18 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Інноваційні технічні рішення» про визнання протиправним та скасування рішення та картки відмови.

Сумський окружний адміністративний суд рішенням від 17 січня 2019 року у задоволенні адміністративного позову відмовив. Другий апеляційний адміністративний суд рішення Сумського окружного адміністративного суду скасував; позов задовольнив, визнав протиправними та скасував спірні рішення про коригування митної вартості товарів та картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Апеляційний суд вказав на те, що ненадання платіжного документа, який відсутній у декларанта, не може свідчити про неналежне виконання вимог митниці про надання додаткових документів, як і не може свідчити про наявність розбіжностей у наданих документах. На думку апеляційного суду, відомості щодо ціни товару, зазначені в поданому декларантом для митного оформлення товарів інвойсі, є достовірними та такими, що не можуть бути піддані сумніву митним органом.

Відповідач звернувся до Верховного Суду з касаційною скаргою, у якій посилався на неправильне застосування судом норм матеріального та процесуального права, а саме: ненадання судом оцінки аргументам відповідача щодо розбіжностей у поданих позивачем документах щодо одиниці виміру товару, що імпортується, а також ненадання позивачем на вимогу митного органу документа про сплату митної вартості відповідного товару, оплата за який за умовами договору між позивачем та продавцем такого товару мала відбутися в межах 10-денного строку, встановленого Митним кодексом України для надання декларантом додаткових документів на вимогу митного органу.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, а постанову Другого апеляційного адміністративного суду – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Неподання декларантом документів, зазначених у частинах другій-четвертій статті 53 Митного кодексу України, не тягне для нього негативних правових наслідків. Неподання таких документів може тягнути за собою відмову в митному оформленні товарів за заявленою декларантом митною вартістю та, відповідно, коригування митної вартості товарів лише в тому разі, коли в organу доходів і зборів будуть обґрунтовані підстави вважати, що таке неподання зумовило неповноту та/або недостовірність відомостей про митну вартість.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 20 березня 2020 року у справі № 480/4423/18 (провадження № К/9901/19899/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88337245>.

Наявність обґрунтованих сумнівів у правильності зазначеної декларантом митної вартості товарів є імперативною умовою, з якою закон пов'язує можливість витребовування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товарів

07 травня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Львівської митниці Державної фіскальної служби на рішення Львівського окружного адміністративного суду від 11 липня 2019 року та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду від 07 жовтня 2019 року у справі № 1.380.2019.001625 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Фескор» про визнання протиправними та скасування рішень.

Львівський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, позовні вимоги задовольнив.

Верховний Суд касаційну скаргу залишив без задоволення, а постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду та рішення Львівського окружного адміністративного суду – без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Основним методом визначення митної вартості товарів є перший метод (за ціною договору), але обов'язок доведення митної вартості товару лежить на позивачі. Митний орган у разі наявності обґрунтованих сумнівів у достовірності поданих декларантом відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи інформації щодо ціни, яка була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари, може витребувати додаткові документи.

Водночас наявність обґрунтованих сумнівів у правильності зазначеної декларантом митної вартості товарів є імперативною умовою, оскільки з цією обставиною закон пов'язує можливість витребування додаткових документів у декларанта та надає митниці право вчиняти наступні дії, спрямовані на визначення дійсної митної вартості товарів. Такі сумніви є обґрунтованими, якщо надані декларантом документи містять розбіжності, наявні ознаки підробки або не містять всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів, чи інформації щодо ціни, що була фактично сплачена або підлягає сплаті за ці товари.

Саме на митний орган покладається обов'язок зазначити конкретні обставини, які викликали відповідні сумніви, причини неможливості їх перевірки на підставі наданих декларантом документів, а також обґрунтувати необхідність перевірки сумнівних відомостей та зазначити документи, надання яких може усунути сумніви в достовірності цих відомостей.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 07 травня 2020 року у справі № 1.380.2019.001625 (провадження № К/9901/31148/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89138703>.

Розбіжності щодо умов оплати товару в документах, доданих до митної декларації на підтвердження митної вартості, не є тими розбіжностями (суперечностями), які є підставою для витребування контролюючим органом додаткових документів, якщо інші документи в сукупності не викликають сумніву в достовірності задекларованої митної вартості

29 липня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Одеської митниці Державної фіскальної служби на рішення Одеського окружного адміністративного суду від 02 липня 2019 року та постанову П'ятого апеляційного адміністративного суду від 12 листопада 2019 року у справі № 420/1709/19 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «УІТАКА» про визнання протиправними та скасування рішення про коригування митної вартості товарів і картки відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення.

Одеський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою П'ятого апеляційного адміністративного суду, адміністративний позов

задовольнив, визнав протиправними та скасував рішення про коригування митної вартості товарів і картку відмови в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Суди попередніх інстанцій виходили з того, що товариство в цілях митного оформлення подало всі документи, передбачені частиною другою статті 53 Митного кодексу України, які містили об'єктивні та достовірні дані, що підтверджували заявлену декларантом митну вартість товару за основним методом, а також виконало вимоги контролюючого органу щодо надання додаткових документів, тому в митниці не було підстав для проведення коригування митної вартості товару.

Митниця подала касаційну скаргу, де вказала, що в рахунку фактурі (інвойсі) не був зазначений перелік витрат, які входять до ціни товару, зокрема, чи входить до ціни товару вартість упаковки (пакувальних матеріалів) і робіт, пов'язаних із пакуванням. Ці обставини виключали можливість контролюючого органу перевірити числове значення заявленої митної вартості відповідно до частини першої статті 54 Митного кодексу України.

Верховний Суд у складі Касаційного адміністративного суду перевірів наведені в касаційній скарзі доводи відповідача, заперечення позивача проти касаційної скарги, правильність застосування судами першої та апеляційної інстанцій норм матеріального та процесуального права, і дійшов висновку, що касаційна скарга не підлягає задоволенню, а оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій необхідно залишити без змін.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Обов'язок довести задекларовану митну вартість товару лежить на декларанті. Декларант при митному оформленні імпортованого товару зобов'язаний надати документи за переліком, визначеним частиною другою статті 53 Митного кодексу України.

Повноваження контролюючого органу витребувати додаткові документи стосується тільки тих документів, які дають можливість пересвідчитись у правильності чи помилковості задекларованої митної вартості, а не всіх документів, передбачених статтею 53 Митного кодексу України. Ненадання декларантом витребуваних контролюючим органом документів може бути підставою для коригування митної вартості у випадку, коли подані документи є недостатніми чи такими, що у своїй сукупності не спростовують об'єктивних сумнівів щодо достовірності наданої декларантом інформації.

У процедурах контролю за митною вартістю товару предметом доказування є ціна товару та інші складові митної вартості товару. Умови, на яких має здійснитися оплата за товар, якщо вони безпосередньо не впливають на ціну товару, останньої не стосуються. Таким чином, розбіжності щодо умов оплати товару в документах, доданих до митної декларації на підтвердження митної вартості, не є тими розбіжностями (суперечностями), які є підставою для витребування контролюючим органом додаткових документів, якщо інші документи в сукупності не викликають сумнів у достовірності задекларованої митної вартості. Зокрема, це може відбуватися,

коли декларант надав документи, які підтверджують всі складові митної вартості, сплату визначеної згідно з умовами зовнішньоекономічного контракту ціни за товар і послуг зі страхування тощо, вартість яких відповідно до чинного законодавства включена до митної вартості.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 29 липня 2020 року у справі № 420/1709/19 (провадження № К/9901/34107/19) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90674216>.

3.4. Про підтвердження країни походження товару з метою застосування пільгового режиму в оподаткуванні ввізним митом

Сертифікат про походження товару є основним документом, що свідчить про країну походження товару, для надання товару режиму вільної торгівлі відповідно до критерію достатньої обробки / переробки товару. Розв'язання питання щодо країни походження товару має прийматися після одержання додаткових відомостей

03 березня 2020 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянувши у відкритому судовому засіданні касаційну скаргу Волинської митниці Державної фіскальної служби на постанову Волинського окружного адміністративного суду від 11 жовтня 2017 року й ухвалу Львівського апеляційного адміністративного суду від 30 листопада 2017 року у справі № 803/1208/17 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Агротехніка» про визнання протиправними та скасування рішень, зобов'язання відповідача здійснити митне оформлення товару.

Волинський окружний адміністративний суд постановою від 11 жовтня 2017 року, залишеною без змін ухвалою Львівського апеляційного адміністративного суду від 30 листопада 2017 року, позовні вимоги задовольнив.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив частково. Касаційний суд скасував постанову Волинського окружного адміністративного суду та ухвалу Львівського апеляційного адміністративного суду в частині задоволених позовних вимог про зобов'язання Волинської митниці Державної фіскальної служби здійснити митне оформлення товару із застосуванням пільгового режиму в оподаткуванні ввізним митом відповідно до вимог Угоди про Правила визначення країни походження товарів у Співдружності Незалежних Держав від 20 листопада 2009 року та Договору про зону вільної торгівлі держав учасниць Співдружності Незалежних Держав від 18 жовтня 2011 року. Верховний Суд постановив ухвалити в цій частині нове рішення, яким у задоволенні позовних вимог про зобов'язання вчинити дії відмовити, а в решті вимог залишити без змін постанову Волинського окружного адміністративного суду та ухвалу Львівського апеляційного адміністративного суду.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Основним документом, що свідчить про країну походження товару для надання товару режиму вільної торгівлі відповідно до критерію достатньої обробки/переробки товару є сертифікат про походження товару, виданий уповноваженим органом держави вивезення відповідно до її національного законодавства.

Отже, вирішення питання щодо країни походження товару має прийматися після одержання додаткових відомостей, сам факт звернення до компетентних організацій країн СНД ще не є підставою для відмови в прийнятті митної декларації.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 03 березня 2020 року у справі № 803/1208/17 (провадження № К/9901/1225/17) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88124507>.

4. Митні спори щодо втрати товарів у порту

4.1. Про умови поставки CIF

Згідно з умовами поставки CIF ризик втрати чи ушкодження товару, як і будь-які додаткові витрати, що виникають після відвантаження товару, переходить із продавця на покупця

24 січня 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Дніпропетровської митниці Державної фіскальної служби на рішення Дніпропетровського окружного адміністративного суду від 12 березня 2018 року та постанову Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 06 вересня 2018 року у справі № 804/3893/17 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Ювас ТМ» про визнання протиправним і скасування рішення та картки відмови.

Дніпропетровський окружний адміністративний суд рішенням, залишеним без змін постановою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив у повному обсязі. Суди попередніх інстанцій виходили з недоведеності митним органом складу правопорушення, передбаченого пунктом другим частини шостої статті 54 Митного кодексу України, а тому протиправності винесених спірних актів індивідуальної дії.

Відповідач подав касаційну скаргу. На переконання скаржника, суди попередніх інстанцій не врахували, що в наданих до митного оформлення документах не збігаються умови поставки, а отже, витрати на фрахт і страхування товару є документально не підтвердженими.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Умови поставки CIF у редакціях «Інкотермс 2000» (Вартість, страхування і фрахт...) означають, що продавець виконав постачання, коли товар перейшов через поручні судна в порту відвантаження (Одеса). Продавець зобов'язаний оплатити витрати та фрахт, необхідні для доставки товару в зазначений порт призначення, але ризик втрати чи ушкодження товару, як і будь-які додаткові витрати, що виникають

після відвантаження товару, переходять із продавця на покупця. За умовами терміна CIF на продавця покладається також обов'язок придбання морського страхування на користь покупця проти ризику втрати й ушкодження товару під час перевезення.

Верховний Суд погодився з висновком судів попередніх інстанцій, що позивач під час проходження процедури митного оформлення товарів надав до органу доходів і зборів документально підтверджені дані про ціну договору. Ці дані містилися в документах, поданих за переліком, передбаченим частинами першою, другою та третьою статті 54 Митного кодексу України, та не мали розбіжностей у числових значеннях, що підтверджують складові митної вартості товарів.

Посилання митного органу на невідповідність умов поставки як підстави для коригування митної вартості та оформлення картки відмови досліджені та спростовані судами попередніх інстанцій у зв'язку з тим, що інформація, наведена в митній декларації країни відправника, підтверджує умови поставки товару на адресу компанії «ROCKWELL TRADING COMPANY L.P.», яка надалі перепродала цей товар позивачеві на умовах CIF Одеса. Митний орган не надав жодного документа, який підтверджував би помилковість перекладу митної декларації, факту підробки документів чи будь-які інші докази, які б доводили помилковість висновків судів. Навпаки в касаційній скарзі, так же як і в запереченнях на позовну заяву та в апеляційній скарзі митний орган звернув увагу на те, що в перекладі копії митної декларації країни відправлення в графах «продавець» та «суб'єкт діяльності» зазначений один і той же суб'єкт, а коди підприємств різні. Водночас відповідач не надав жодного підтвердження того факту, що покупець у цій декларації зазначив товариство, а не компанію «ROCKWELL TRADING COMPANY L.P.», яка, як встановлено судами попередніх інстанцій, надалі реалізовувала товар позивачеві.

Верховний Суд указав, що аргументи митного органу в касаційній скарзі щодо документального не підтвердження витрат на фрахт та страхування, так же як і посилання у зв'язку з цим на положення статті VII ГАТТ є безпідставними, оскільки суди попередніх інстанцій дослідили та спростували ці доводи, а тому підтвердили правомірність використання позивачем основного методу визначення митної вартості товарів, які ввозяться в Україну.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 24 січня 2019 року у справі № 804/3893/17 (провадження № К/9901/63533/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79409279>.

4.2. Про умови поставки CFR

Згідно з умовами поставки CFR ризик втрати або ушкодження товару, а також ризик будь-якого збільшення витрат, що виникають після переходу товаром борту судна, переходять з продавця на покупця в момент переходу товару через поручні судна в порту відвантаження

05 листопада 2019 року Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду розглянув касаційну скаргу Харківської митниці Державної

фіскальної службина постанову Харківського окружного адміністративного суду від 13 липня 2016 року та ухвалу Харківського апеляційного адміністративного суду від 25 жовтня 2016 року у справі № 820/2147/16 за адміністративним позовом товариства з обмеженою відповідальністю «Ресторанснаб» про скасування рішень і карток відмови.

Харківський окружний адміністративний суд постановою, залишеною без змін ухвалою Харківського апеляційного адміністративного суду, позов задовольнив у повному обсязі, скасував оскаржувані рішення про коригування митної вартості товарів та картки відмов в прийнятті митної декларації, митному оформленні випуску чи пропуску товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Суди попередніх інстанцій дійшли висновку, що надані позивачем документи для проведення митного оформлення підтверджують заявлену митну вартість товару за основним методом (за ціною договору), а митний орган безпідставно визначив митну вартість за другорядним методом, прийняв оскаржувані рішення про коригування митної вартості товарів і картки відмов, оскільки правильність визначення позивачем митної вартості товару за ціною договору, а також об'єктивна неможливість застосування основного методу не були спростовані контролюючим органом, як не були надані відповідні докази щодо наявності обґрунтованих сумнівів щодо ціни, яка була фактично сплачена або підлягає сплаті за імпортовані товари.

Верховний Суд залишив без змін оскаржувані рішення судів попередніх інстанцій, а касаційну скаргу – без задоволення.

Правовий висновок за результатами розгляду зазначеної адміністративної справи полягає в такому.

Відповідно до Інкотермс 2010 (офіційних правил тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2010 року), CFR (Cost and Freight) – «Вартість і фрахт» означає, що продавець зобов'язаний сплатити витрати та фрахт, необхідні для доставки товару в зазначений порт призначення, але ризик втрати або ушкодження товару, а також ризик будь-якого збільшення витрат, що виникають після переходу товаром борту судна, переходить з продавця на покупця в момент переходу товару через поручні судна в порту відвантаження. За умовами CFR на продавця покладаються обов'язки щодо митного очищення товару для експорту.

Верховний Суд зазначив, що суди попередніх інстанцій обґрунтовано не взяли до уваги посилення контролюючого органу як на підставу для невизнання заявленої позивачем вартості імпортованого товару на те, що подані декларантом документи не містять всіх відомостей, що підтверджують числові значення складових митної вартості товарів (в частині транспортних витрат від міста завантаження до міста перетину митного кордону України (у коносаментях зазначено «freight collect» (перекл. укр. «вантажний збір»), що суперечить умовам поставки CFR м. Одеса).

Отже, поставка товару на умовах CFR (вартість і фрахт) зобов'язує продавця оплатити фрахт, необхідний для доставки товару до названого порту призначення.

Відповідно до п. 2.3. контракту умови поставок зазначаються в додатках до договору з урахуванням ІНКОТЕРМС 2010. У додатках/специфікаціях до контракту,

які було надані при митному оформленні разом з митними деклараціями, зазначені умови поставки: Одеса, Україна.

На підставі коносаментів експедиторів, експедиційні послуги (зокрема, фрахт) здійснювалися на замовлення та коштом компанії LAIWU BETHEL FOODS CO., LTD (Китай), яка згідно з контрактом є постачальником декларанта на умовах, установлених у розділі 2 цього контракту.

Таким чином, замовником експедиційних послуг (зокрема, морського фрахту), є постачальник, якому декларант (позивач) перерахував зазначену в поданих митному органі документах вартість товару за умови його доставки до морського порту України. Тому інших витрат, пов'язаних з експедицією імпортованих товарів, декларант не здійснював, що повністю кореспондується з відомостями в наданих при митному оформленні документах.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду від 05 листопада 2019 року у справі № 820/2147/16 (провадження № К/9901/13876/18) можна ознайомитися у ЄДРСР за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/85412083>.

Огляд судової практики Верховного Суду у сфері митної справи / Упоряд.: управління забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду; правове управління (I) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. Відпов. за вип.: суддя ВС, секретар судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів, канд. юрид. наук Р. Ф. Ханова; науковий консультант відділу забезпечення роботи секретаря та суддів судової палати управління забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду, канд. юрид. наук А. А. Барікова. – Київ, 2020. – Вип. 1. – 57 стор.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua